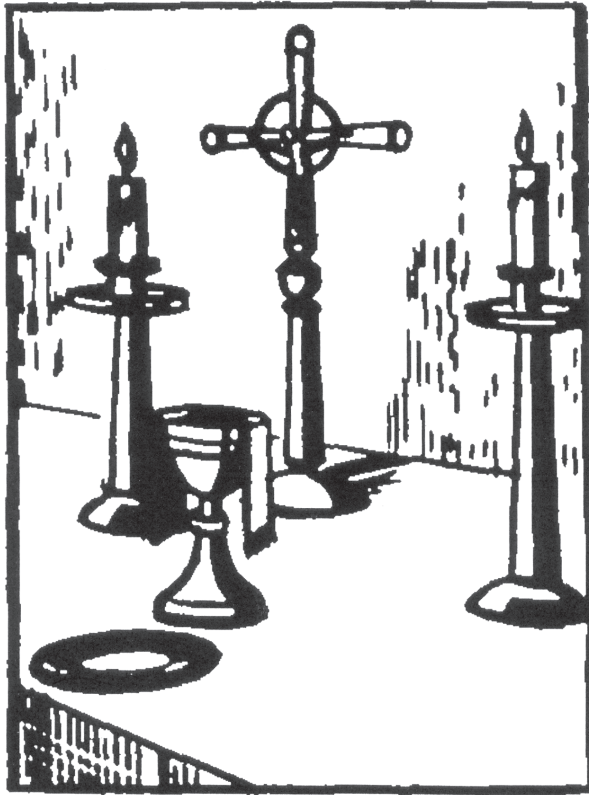

คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติ
พิธีบูชาขอบพระคุณ
สำหรับพระสงฆ์

โดย คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

คำนำ

ตามที่คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม ดำเนินการจัดทำเอกสารฉบับนี้ โดยใช้วิธีจัดสัมมนาร่วมกับคณะสงฆ์บางสังฆมณฑล ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพิธีกรรมของพระศาสนจักร คือ หนังสือกฎทั่วไปสำหรับมิสซาตามจารีตโรมัน (Institutio Generalis Missalis Romani ย่อ IGMR) และหนังสือ คำแนะนำในบางเรื่องที่ต้องปฏิบัติหรือต้องหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับพิธีบูชาขอบพระคุณ (Redemptionis Sacramentum ย่อ RS) ซึ่งเป็นเอกสารด้านพิธีกรรมที่สำคัญยิ่ง

หลังจากการศึกษาแนวทางการอภิบาลพิธีบูชาขอบพระคุณที่ผ่านมาพบเห็นว่า มีการประกอบพิธีและการอภิบาลเกี่ยวกับพิธีกรรม ซึ่งมีความแตกต่าง ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระศาสนจักรที่ตั้งใจไว้ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรมจึงได้รวบรวมข้อปฏิบัติที่กระทำไม่สอดคล้องกัน นำมาศึกษา และหาคำตอบ ให้กับผู้อภิบาลจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง สำหรับเอกสารดังกล่าวนี้มีจุดหมายเพื่อแนะนำแนวทางการอภิบาล ที่มีลักษณะเป็นคำแนะนำและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกฎเกณฑ์ของพระศาสนจักรที่เราได้ระบุที่มาแล้ว บางข้อเป็นความเห็นที่เป็นจิตตารมณ์ของพิธีกรรม แต่ไม่มีกฎเกณฑ์ระบุไว้โดยเฉพาะสำหรับข้อเท่านั้น บางสังฆมณฑลอาจมีความจำเป็นเฉพาะ สามารถออกเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีความคล้ายคลึงกันกับคณะกรรมการส่วนกลาง เพื่อทำให้เกิดเอกภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การอภิบาลคริสตชนที่เกี่ยวข้องกับพิธี

บูชาขอบพระคุณ เป็นไปอย่างมีความหมายและเกิดเอกภาพมากขึ้น เพื่อพิธีศีลมหาสนิทซึ่งเป็นบ่อเกิดและชีวิตของพระศาสนจักร จะได้เสริมสร้างพระศาสนจักรให้เกิดความเชื่อ และแสดงออกถึงการประทับอยู่ของพระคริสตเจ้าอย่างมีความหมายยิ่งขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารดังกล่าวนี้จะได้สร้างความรู้ และความเข้าใจอย่างถูกต้องในเชิงอภิบาลด้านพิธีกรรม จึงขอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้หาหนทางที่จะให้คำแนะนำ และแนวทางปฏิบัติดังกล่าวนี้ ถูกลำนำไปปฏิบัติให้ทั่วถึงในทุกสิ่งขมณฑล หากพบเห็นข้อผิดพลาดประการใด คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม จะได้นำไปศึกษาและหาคำตอบที่ถูกต้องต่อไป

พระสังฆราช ยออาгим พเยาว์ มณีทรัพย์
ประธานคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

26 พฤศจิกายน 2006

สมโภชพระเยซูเจ้ากษัตริย์แห่งสากลจักรวาล

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

1. การจัดเตรียมพิธีบูชาขอบพระคุณ	1
2. การประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณ	15
3. การอภิบาลพิธีบูชาขอบพระคุณ	38
4. ภาคผนวก	48
สรุป	57

คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติ พิธีบูชาขอบพระคุณ สำหรับพระสงฆ์ บทนำ

เนื่องจากสมณกระทรวงพิธีกรรมและศีลศักดิ์สิทธิ์ ได้ออกเอกสารคำแนะนำ ในบางเรื่องที่ต้องปฏิบัติหรือต้องหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับพิธีบูชาขอบพระคุณ (Redemptionis Sacramentum) โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ทรงรับรองเมื่อ 19 มีนาคม ค.ศ. 2004 เอกสารดังกล่าว เชื่อมโยงกับพระสมณสาสน์ “พระศาสนจักรแห่งศีลมหาสนิท” (Ecclesia de Eucharistia) เมื่อ ค.ศ. 2003 กล่าวถึงเรื่องคริสตชนสัมพันธ์การประทับอยู่ของพระเจ้าในชีวิตอยู่เสมอ (มธ 28:20) เน้นว่าศีลมหาสนิทเป็นแหล่งที่มาและเป็นรากฐานของพระศาสนจักร (EE บทนำ) ศีลมหาสนิทเป็นที่รวมชุมทรัพย์ทางจิตใจของคริสตชน เป็นบ่อเกิด และจุดสุดยอดของชีวิตคริสตชน พระศาสนจักรปรารถนาจะดูแลให้การประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์เป็นไปอย่างเหมาะสม จึงออกหนังสือคำแนะนำเรื่องการปฏิบัติบางประการเกี่ยวกับศีลมหาสนิท (RS 2) โดยเรียกร้องให้พระสงฆ์ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ของพระศาสนจักร ให้สอดคล้องในความคิด คำพูด และท่าทางภายนอก รวมทั้งความรู้สึกในจิตใจ เพราะพระคริสตเจ้าทรงปรารถนารวมพระศาสนจักรเป็น “กายเดียวกัน” (RS 5) หากมีการปฏิบัติผิด ๆ จะ “มีผลทำให้ความเชื่อและคำสอนคาทอลิกเรื่องศีลศักดิ์สิทธิ์มีความคลุมเครือ” (RS 6)

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม จึงได้จัดการรวบรวม**คำแนะนำ** และ**แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพิธีบูชาขอบพระคุณ** ซึ่งพบเห็นว่ามีหลายสิ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง และมีหลายอย่างเป็นการปฏิบัติที่ยังมีข้อสงสัย รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ยังคงคลุมเครือ ไม่ชัดเจน นำมาศึกษา และหาแนวทางการปฏิบัติให้เกิดเอกภาพสำหรับพระศาสนจักรในประเทศไทย รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอภิบาลด้านพิธีกรรมสำหรับคริสตชนด้วย สำหรับแนวทางปฏิบัติในเอกสารฉบับนี้ คณะกรรมการพิธีกรรมได้แสวงหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุด จากหนังสือกฎหมายทั่วไปสำหรับมิสซาตามจารีตโรมัน (Institutio Generalis Missalis Romani ย่อ IGMR) และหนังสือคำแนะนำในบางเรื่องที่ต้องปฏิบัติหรือต้องหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับพิธีบูชาขอบพระคุณ (Redemptionis Sacramentum ย่อ RS) รวมทั้งจากประมวลกฎหมายของพระศาสนจักร (Canon Law) บางข้อ เพื่อให้คำแนะนำและการปฏิบัติดังกล่าวเกิดความสมบูรณ์ขึ้น

เอกสารแบ่งออกเป็น 4 ส่วนสำคัญ เริ่มจาก **1) การจัดเตรียม** พิธีบูชาขอบพระคุณ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการจัดเตรียมสิ่งของ บุคคล สถานที่ ฯลฯ เพื่อให้พิธีไม่เกิดความขลุกขลักและมีความพร้อม **2) การประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณ** ซึ่งให้ความสำคัญต่อการใช้ถ้อยคำ การใช้ริยาบทในพิธี และเข้าใจถึงกฎเกณฑ์บางอย่างที่ทางพระศาสนจักร ประสงค์ให้รักษารูปแบบเพื่อทำให้เกิดเอกภาพ **3) การอภิบาลพิธีบูชา** ขอบพระคุณ ให้ความสำคัญเชิงอภิบาลตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันไป และ **4) ภาคผนวก** ให้ความสำคัญต่อสิ่งที่เคยประกาศ และการปฏิบัติบางเรื่อง ในสี่ส่วนสำคัญดังกล่าวได้ให้ทั้ง “คำแนะนำ” และ “แนวทางปฏิบัติ” หากเป็นแนวทางปฏิบัติ จะพบเห็นแหล่งที่มาของ

คำตอบที่พระศาสนจักรประสงค์ให้ปฏิบัติเหมือนกัน ส่วนคำแนะนำ เป็นข้อคิดเห็นที่ทางคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรมได้ศึกษา และพบว่า เป็นคำแนะนำที่มีความเหมาะสม

อนึ่งหลังจากการเปลี่ยนแปลงด้านพิธีกรรมหลังสังคายนาวาติกันที่ 2 นั้น เราพบว่ายังมีอีกหลายเรื่องที่ยังจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับพระศาสนจักรท้องถิ่น ดังนั้นเอกสารฉบับนี้จึงเป็นคำแนะนำ และแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้อภิบาลให้ปฏิบัติเพื่อความ เป็นเอกภาพ และรักษาคุณค่าด้านพิธีกรรมตามจารีตโรมันคาทอลิกให้ครบสืบไป

บทที่ 1

การจัดเตรียมพิธีบูชาขอบพระคุณ

การเตรียมความพร้อมก่อนพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อจะได้ไม่มีการรบกวนหรือเกิดขัดข้องระหว่างพิธี ทำให้การประกอบพิธีเป็นไปอย่างราบรื่น และสมเกียรติต่อพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ จึงขอเสนอการจัดเตรียมดังต่อไปนี้

1. การเตรียมสำหรับด้านศาสนบริการพิเศษ

1.1 พิธีกร (Commentator)

- ◆ พิธีกร (Commentator) มีหน้าที่ให้คำอธิบายหรือคำเตือนสั้นๆ ตามโอกาส เพื่อช่วยนำสัตบุรุษให้เตรียมตัว และเข้าใจความหมายของพิธีกรรมได้ดียิ่งขึ้น คำเตือนของพิธีกรต้องเตรียมมาก่อนเป็นอย่างดีและกระชับสั้น พิธีกรทำหน้าที่ของตนโดยยืนต่อหน้าสัตบุรุษในที่ที่เหมาะสม แต่ไม่ใช่ที่บรรณฐาน (IGMR 105) พิธีกรควรระมัดระวังเรื่องการบอก เชิญยืน เชิญนั่ง การเปิดหน้าหนังสือให้เน้นจังหวะ หรือพิจารณากลุ่มคน เพื่อจะไม่ทำลายบรรยากาศ และในกรณีที่มีผู้ร่วมพิธี ซึ่งนับถือศาสนาอื่น ควรประกาศตั้งแต่แรกว่าจะให้เขาปฏิบัติตัวอย่างไร ไม่ควรบอกทุกๆ ช่วง

- ◆ โฆษก (Spokesman) ในงานฉลองวัด ควรได้รับคำแนะนำเรื่องการประกาศการประชาสัมพันธ์ในงานฉลองวัดและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้มีเวลาสงบก่อนเริ่มพิธีจริงอย่างน้อย 20 นาที และพึงระวังเสียงรบกวนต่อผู้มาขอรับศีลอภัยบาป

1.2 ผู้ควบคุมพิธีกรรม (Master of Ceremony)

- ◆ ผู้ควบคุมพิธีกรรม หรือ นายจารีต (Master of Ceremony) สำหรับพิธีกรรมใหญ่ๆ ในอาสนวิหารและวัดใหญ่ๆ ควรมีผู้ควบคุมพิธีกรรมที่ชำนาญงานคอยควบคุมดูแลให้ศาสนบริกร ทั้งที่รับศีลบวชแล้ว และศาสนบริกรที่เป็นฆราวาสปฏิบัติขั้นตอนต่างๆ ของพิธีกรรมอย่างถูกต้อง สง่างาม มีระเบียบ และด้วยความศรัทธา (IGMR 106) M.C. จะไม่สวมสตอลา และถูกห้ามมิให้ร่วมถวายสหมิสซาฯ ในครั้งนั้น เพราะจำเป็นต้องทำหน้าที่เฉพาะแต่สามารถร่วมถวายมิสซาเหมือนกับสัตบุรุษทุกๆ ไปได้

1.3 เด็กช่วยมิสซาผู้ชายและเด็กหญิงช่วยมิสซา

- ◆ เด็กช่วยมิสซา ควรรักษาธรรมเนียมนำขมเชยนี้ไว้ คือธรรมเนียมที่มีเด็กชายหรือชายหนุ่มซึ่งมักเรียกกันว่า “เด็กช่วยมิสซา” ทำหน้าที่คล้ายผู้ช่วยพิธีกรรม (Acolyte) ที่พระแท่นบูชา เด็กเหล่านี้ ควรได้รับคำสอนอย่างเหมาะสมให้เข้าใจหน้าที่ของตนตามความสามารถ...

เด็กหญิงและสตรีอาจรับอนุญาตให้เข้ามารับใช้ที่
พระแท่นบูชาดังกล่าวนี้ได้ด้วย ตามคำตัดสินของ
พระสังฆราชปกครองสังฆมณฑล โดยต้องคำนึงถึง
กฎเกณฑ์ที่พระศาสนจักรกำหนดไว้ (RS 47)

2. การจัดเตรียมพระแท่น

2.1 การจัดวางเทียนและเชิงเทียน

- ◆ การวางเทียน จะวางข้างบนหรือใกล้ๆ พระแท่นก็ได้
บนหรือข้างพระแท่นบูชาต้องมีเชิงเทียนกับเทียนจุดไฟ
อย่างน้อยหนึ่งคู่ อาจจะมีสองหรือสามคู่ก็ได้ โดย
เฉพาะในมิสซาวันอาทิตย์หรือวันฉลองบังคับ ถ้า
พระสังฆราชของสังฆมณฑลเป็นผู้ถวายมิสซา
ให้มีเทียนเจ็ดเล่ม (IGMR 117)
- ◆ การวางเชิงเทียน ซึ่งต้องใช้สำหรับพิธีกรรมทุกครั้ง
เป็นการแสดงความเคารพและเป็นเครื่องหมายของ
การฉลอง (ดู ข้อ 117) ให้วางไว้ตามความเหมาะสม
บนพระแท่นหรือข้างๆ พระแท่น โดยคำนึงถึง
โครงสร้างทั้งของพระแท่นและเขตสักการสถาน
บริเวณส่วนประกอบพิธีกรรม (Presbyterium)
เพื่อให้กลมกลืนกับสิ่งอื่นๆ และไม่เป็นอุปสรรค
ขัดขวางมิให้สัตบุรุษแลเห็นการกระทำ หรือสิ่ง
ที่ตั้งไว้บนพระแท่นได้โดยง่าย (IGMR 307)

มีข้อสังเกตว่า ในปัจจุบันมีบางวัดที่ทำเสาศหรือที่ตั้งเทียนพิเศษขนาดใหญ่เพื่อตั้งเทียนด้านหน้าพระแท่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรส่งเสริมให้ทำเช่นนั้น เนื่องจากเสาศที่ตั้งนั้นไปข่มและบดบังความสำคัญของพระแท่น

2.2 สิ่งจำเป็นบนพระแท่น

- ◆ ผ้าขาวสะอาด สำหรับการถวายบูชามิสซา พระแท่นบูชาต้องมีผ้าสีขาวปูอย่างน้อยหนึ่งผืน (**GIRM 117**)
- ◆ ส่วนประกอบอื่นๆ บนแท่น ได้แก่ หนังสือพระวรสาร (**Gospel Book**) วางได้ตั้งแต่เริ่มพิธีจนถึงการประกาศพระวรสาร ส่วนตั้งแต่การเตรียมเครื่องบูชาจนถึงช่วงเวลาชำระภาชนะหลังรับศีลนั้นให้วางได้ แต่ถ้อยกาลีกับจานรองศีล ผอบศีล แต่ถ้ามีความจำเป็น สามารถวางผ้ารองศีล ผ้าเช็ดถ้วยกาลี (**Purificatorium**) และหนังสือมิสซา (**Sacramentarium**) ก็ได้

2.3 การจัดวางไม้กางเขน

- ◆ ไม้กางเขน ให้มีอันเดียวขนาดใหญ่พอสมควรและมีพระเยซูเจ้าอยู่ด้วย กรณีที่มีกางเขนที่ฝาผนังหรือแขวนห้อยไว้เหนือพระแท่นอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องเอากางเขนแห่มาวางข้างพระแท่น และไม่ต้องมี

กางเขนเล็กวางไว้บนพระแท่นอีก (IGMR 122)

2.4 อุปกรณ์ขยายเสียง

- ◆ ไมโครโฟน หากจำเป็นยังอาจวางอุปกรณ์ขยายเสียงของพระสงฆ์ไว้ได้ แต่อย่าให้เด่นชัดนัก (IGMR 306)

2.5 การแต่งดอกไม้

- ◆ การแต่งดอกไม้ ควรตกแต่งพอประมาณเสมอ ดอกไม้ควรจัดวางไว้ใกล้ๆ พระแท่นมากกว่าจะวางไว้บนพระแท่น (IGMR 305) ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า ให้ใช้ดอกไม้ตกแต่งแทนพอประมาณ สัมกับลักษณะของเทศกาล แต่อย่าให้เป็นการแสดงความยินดีเต็มที่ของเทศกาลพระคริสตสมภพก่อนเวลา ในเทศกาลมหาพรต ห้ามแต่งดอกไม้บนพระแท่น ยกเว้น ในวันอาทิตย์ที่สี่ (อาทิตย์ **Laetare**) ในวันสมโภชหรือฉลอง

2.6 การเตรียมแผ่นปัง

- ◆ แผ่นปังที่จะเสก ในพิธีบูชาขอบพระคุณควรเป็นปัจจุบันไม่ควรเก็บไว้ทีละมากๆ ควรหาที่จัดวางที่ใส่แผ่นปังเพื่อคริสตชนจะหยิบใส่ผอบตามจำนวนจริง ควรส่งเสริมให้สัตบุรุษได้รับศีลด้วยแผ่นศีลที่เสกในมิสซาที่เขาร่วมนั้น “เพื่อจะได้เป็นเครื่องหมายชัดเจนยิ่งขึ้นว่าการรับศีลมหาสนิทเป็นการมีส่วนร่วมพิธีบูชาซึ่งกำลังถวายอยู่” (RS 89)

3. การเตรียมบรรณฐาน

3.1 บรรณฐาน (Ambo)

- ◆ บรรณฐาน สงวนไว้สำหรับอ่านบทอ่านขับร้องเพลงสดุดี และสร้อยตอบรับ ขับร้องการประกาศสมโภชปีสกา และยังอาจใช้เป็นที่เทศน์และอ่านเจตนาในบทภาวนา ของมวลชนได้อีกด้วย ศักดิ์ศรีของบรรณฐานเรียกร้อง ให้มีแต่ผู้รับใช้พระเจ้าเท่านั้นขึ้นไปได้... (IGMR 309) ไม่ควรอ่านพระวรสารบนพระแท่น ควรแยกให้ถูกต้อง
- ◆ บรรณฐานมีเพียง 1 ที่เท่านั้น ซึ่งต้องตั้งอยู่ในเขต สักการสถาน ใกล้กับพระแท่น เหมาะสมสำหรับประธาน ในพิธี เพื่อสื่อภาควจนพิธีกรรมให้เด่นชัด และรูปแบบ ศิลปะและวัสดุของบรรณฐานควรออกแบบให้สอดคล้อง กับพระแท่น
- ◆ ไม่ควรมีที่ตั้งพระคัมภีร์แบบถาวร ซึ่งมีลักษณะคล้าย กับการตั้งตู้ศีล เพราะการประทับอยู่ของพระเยซูเจ้า ในศีลมหาสนิท กับการประทับอยู่ในพระวาจาที่กำลัง ประกาศมีลักษณะไม่เหมือนกัน
- ◆ บางสังฆมณฑล พระสังฆราชของสังฆมณฑล สามารถ ออกข้อยกเว้นไม่ใช้บรรณฐาน บางสถานที่ เช่น มิสซา ตามบ้าน หรือวัดเล็กๆ ซึ่งบางครั้งไม่สะดวก จึง อนุญาตตามโอกาส

4. การเตรียมด้านอาการศกดิ์สิทธิ์

4.1 กฎเกณฑ์การสวมใส่อาการศกดิ์สิทธิ์ทั่วไป

- ◆ สำหรับศาสนบริกรที่รับศีลบวช หรือรับการแต่งตั้งเป็นศาสนบริกร ไม่ว่าขั้นใด คือ เสื้ออัลบาที่ใช้เชือกคาดเอวไว้ นอกจากว่าเสื้อนี้จะตัดให้เข้ากับร่างโดยไม่จำเป็นต้องใช้เชือกคาดเอว ก่อนจะสวมเสื้ออัลบา ถ้าเสื้ออัลบานี้ปกคลุมคอไม่มิด ให้ใช้ผ้าคลุมไหล่ (**Amictus**) ด้วย จะใช้เสื้อซ็อบลี (**Suplice**) หรือ (**Superpelliceum**) แทนเสื้ออัลบาไม่ได้ แม้จะใช้เสื้อซ็อบลีสวมบนเสื้อหล่อก็ไม่ได้ เมื่อจะต้องสวมเสื้อกาสุลาหรือดัลมาติกา หรือเมื่อตามกฎพิธีอาจสวมแต่เพียงสโตลาโดยไม่มีเสื้อกาสุลา หรือดัลมาติกาได้ (สรุปง่ายๆ คือ ต้องใช้เสื้ออัลบาเสมอในทุกกรณี ผู้แปล) (**IGMR 336**)
- ◆ การอนุโลมเรื่องอาการศกดิ์สิทธิ์ ใดๆ ก็ดี บางสังฆมณฑลอาจจะอนุโลมให้พระสงฆ์ของสังฆมณฑลและนักบวชให้สวมเสื้อหล่แทนอัลบาในการประกอบพิธีโดยคำนึงถึงสภาพอากาศและความเหมาะสมบางประการ พึงคำนึงไว้ว่า เสื้อหล่เป็นเครื่องแบบของพระสงฆ์ มิใช่อาการสำหรับใช้ในพิธีกรรม แต่ละสังฆมณฑลควรจัดหาอัลบาจำนวนเพียงพอสำหรับใช้ในพิธี

- ◆ พระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีมิสซา และพิธีกรรมอื่นที่ต่อเนื่องกับมิสซาโดยตรง คือ เสื้อกาสุลาที่จะต้องสวมทับเสื้ออัลบาและสโตลา ถ้าไม่มีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” ในทำนองเดียวกัน พระสงฆ์ที่สวมเสื้อกาสุลาตามกฎพิธีกรรม ต้องไม่สวมสโตลาด้วย... (RS 123) แม้ประกอบพิธีคนเดียวก็ควรสวมกาสุลา
- ◆ พระสงฆ์ที่ร่วมถวายสบูซา “ไม่ต้องสวมเสื้อกาสุลาสวมเพียงสโตลาบนเสื้ออัลบา” ได้ถ้ามีเหตุผลสมควร... (RS 124)

4.2 การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องของศาสนบริกร

- ◆ การไม่สวมอาภรณ์ที่ขัดข้อกำหนด กรณีมีผู้ร่วมพิธีเพียงคนเดียว จะถวายบูชามิสซาโดยไม่สวมอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ขัดกับข้อกำหนดของหนังสือพิธีกรรม หรือมีเพียงสโตลาใช้สวมกับเสื้อเครื่องแบบนักพรตหรือนักบวช หรือกับเครื่องแต่งกายตามปกติ ประมุขผู้ปกครองท้องถิ่นต้องเอาใจใส่ให้การปฏิบัติไม่ถูกต้องเหล่านี้ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว และต้องจัดให้ในวัด หรือวัดน้อยใต้ปกครองของตน มีอาภรณ์ตามข้อกำหนดสำหรับใช้ในพิธีกรรม จำนวนเพียงพอ (RS 126)
- ◆ พระสงฆ์ประกอบพิธีแต่แต่งกายภายนอกเหมือนฆราวาส เป็นการไม่สมควรที่พระสงฆ์จะร่วมพิธีบูชา

มิสซาโดยแต่งกายภายนอกเหมือนกับสัตบุรุษฆราวาส
ทั่วไป นอกจากนี้ในกรณียกเว้นที่มีเหตุผลสมควรจริงๆ
(RS 128)

- ◆ ผู้อภิบาลคริสตชนควรประชาสัมพันธ์ถึงความเหมาะสม
เรื่องการแต่งกายที่ไม่สุภาพเหมาะสมของฆราวาส
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนสตรี ควรแนะนำ
ผู้ปกครองให้ดูแลการแต่งกายของลูกหลาน เมื่อ
เข้าร่วมพิธีกรรม

5. การเตรียมด้านบทเพลง

5.1 การจัดเพลงสวดคัล้องธรรมล้ำลึกพระเยซูคริสตเจ้า

- ◆ การจัดบทเพลง ควรสอดคล้องกับพระธรรมล้ำลึก
ของการฉลองตามปีปฏิทินพระศาสนจักร โดยผู้จัด
บทเพลงควรอ่านบทอ่านของวันฉลองนั้นๆ (บทอ่านที่ 1,
บทอ่านที่ 2, บทสดุดี และพระวรสาร) เพื่อเข้าใจหัวใจ
ของการฉลอง และเลือกเพลงให้สอดคล้องกับ
วันฉลองดังกล่าว
- ◆ บทเพลงภาคปกติของมิสซา (Ordinary Mass) Kyrie,
Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei, Ite missa est
ควรเลือกบทเพลงที่มีเนื้อหาครบตามหนังสือ Ordo
Missae และเข้าใจถึงข้อห้ามของการใช้บางเทศกาล
ของบทเพลงเหล่านี้

- ◆ บทเพลงแม่พระ และนักบุญ ควรจัดอย่างเหมาะสม มิให้ทำให้ธรรมล้ำลึกของพระเยซูเจ้าถูกลบไป ควรหลีกเลี่ยงการจัดบทเพลงเหล่านี้ในบางตอนของ บทเพลงภาคเฉพาะ (**Proper Mass**) เช่น บทแห่เข้า บทเพลงเตรียมเครื่องบูชา บทรับศีล ซึ่งต้องจัด บทเพลงตามธรรมล้ำลึกของพระเยซูเจ้า

5.2 คณะนักขับร้อง

- ◆ การฝึกฝน ควรส่งเสริมการร้องเพลงที่ทุกคนมีส่วนร่วม กันทั้งวัด มากกว่าจะร้องนำออกทางเครื่องขยายเสียง เพียงคนเดียว และคณะนักขับร้องควรอยู่ในตำแหน่ง ที่เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วมในพิธี

5.3 มิสซาขับร้อง (Missa Cantata)

- ◆ พระสงฆ์ผู้เป็นประธาน ในพิธีควรเป็นผู้ริเริ่มและ ก่อหน้าการขับร้องในเพลงบางบทตามประเพณีปฏิบัติ ดั้งเดิมของพระศาสนจักร เช่น บทเพลงประกาศ พระธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อ บทเพลงเทิดพระเกียรติ ทำยบท (**Doxology**) เพื่อทำให้ความหมายของพิธี เข้าใจและสง่างามขึ้น

5.4 เครื่องดนตรี

- ◆ พระศาสนจักรมิได้ห้ามเครื่องดนตรีแบบใดโดยเฉพาะ แต่สนับสนุนออร์แกน (**Pipe Organ**) ซึ่งสืบทอดมา

หลายสมัย หรือเครื่องดนตรีไฟฟ้าที่สามารถตั้งเสียงแบบออร์แกน รวมทั้งเครื่องดนตรีที่แสดงออกถึงการเข้าสู่วัฒนธรรมท้องถิ่นของตน พระสงฆ์ควรแนะนำการใช้เครื่องดนตรีแก่ผู้เล่นเครื่องดนตรีให้แสดงออกถึงการรับใช้พระเจ้ามากกว่าแสดงออกแบบบทเพลงทางโลก

6. การจัดเตรียมหนังสือที่ใช้ประกอบพิธีกรรม

6.1 หนังสือพิธีกรรมบนพระแท่น

- ◆ หนังสือสำหรับพิธี ปัจจุบันขณะประกอบพิธีขอพระคุณมีหนังสือหลายเล่มซึ่งหลายครั้งจะเกิดความไม่เรียบร้อยบนพระแท่น เนื่องด้วยพระศาสนจักรสากลมีเพียง 2 เล่ม คือ 1. **Sacramentarium** หนังสือบทภาวนาของประธาน+บทขอพระคุณต่างๆ ซึ่งปกติดวางบนพระแท่น และ 2. **Lectionarium** หนังสือบทอ่านต่างๆ ซึ่งวางที่บรรณฐาน

หมายเหตุ ประเทศไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่สอดคล้องกับประเทศอื่นๆ มาตั้งแต่แรกแล้ว ที่แยกบทประจำมิสซาและรวมหนังสือมิสซา **Sacramentarium** กับบทอ่านไว้ด้วยกัน

6.2 หนังสือสำหรับใช้แห่

- ◆ หนังสือสำหรับใช้แห่ หนังสือที่ถือมาเป็นพระวรสาร โดยเฉพาะ เนื่องด้วยประเทศไทยยังไม่มีหนังสือพระวรสารโดยเฉพาะ จึงอนุโลม เพราะบ้านเราไม่ได้แยกพระวรสารและบทอ่านจากบทภาวนาต่าง ๆ

7. การอภิบาลอื่น ๆ

7.1 ตะเกียงตู้ศีล

- ◆ ปัจจุบันพระศาสนจักรยังคงแนะนำให้ใช้หรือตะเกียงน้ำมัน, ขี้ผึ้ง, เทียน แต่ในทางปฏิบัติพระศาสนจักรก็ไม่เคร่งครัดมากเท่าไรนัก บางแห่งก็อนุญาตให้ใช้ไฟฟ้าได้

7.2 การจัดขบวนแห่ (IGMR 120)

- ◆ ขบวนแห่เริ่มพิธี ประกอบด้วย กายาน กางเขน เทียน พระวรสาร พระสงฆ์
- ◆ ขบวนแห่หลังมิสซา พระวรสารจะไม่ได้ใช้แล้ว การแห่จึงประกอบด้วยกายาน กางเขน เทียน ก็เพียงพอ ในมิสซาใหญ่พระวรสารต้องให้สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ถือเท่านั้น ส่วนมิสซาทั่วไปผู้อ่านบทอ่านสามารถถือหนังสือบทอ่านได้

- ◆ ขบวนแห่พระรูปแม่พระและนักบุญ ประกอบด้วย กายาน กางเขน เทียน พระรูป พระสงฆ์ สัตบุรุษ ขบวนจะเดินวนซ้ายไปขวาหรือขวาไปซ้าย ไม่มีกฎเกณฑ์ กำหนด

7.3 การใช้สื่อเพื่อพิธีกรรม

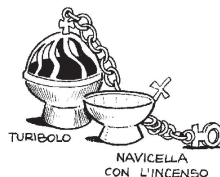
- ◆ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสื่อความหมายของพิธีต่างๆ เช่น เครื่องมือบอกหน้าเพลง เครื่องฉายภาพนิ่ง ฯลฯ ผู้อภิบาลควรฝึกฝน และสามารถใช้อย่างรอบคอบ โดยไม่ทำลายบรรยากาศที่สงบและไม่ทำให้เกิดความวอกแวก
- ◆ การใช้มือถือ ผู้อภิบาลควรจัดระเบียบเรื่องของการใช้มือถือระหว่างประกอบมิสซา ควรมีการบอกกล่าวให้ชัดเจน ในกรณีของโทรศัพท์มือถือ ทางวัดควรมีประกาศอย่างชัดเจนว่าให้ปิดโทรศัพท์มือถือเวลาร่วมพิธี หรือปิดเสียงแล้วตั้งให้เป็นระบบสั่นเพื่อไม่ให้เกิดเสียงรบกวนในระหว่างประกอบพิธี ในขณะเดียวกันพระสงฆ์ก็ต้องไม่ลืมที่จะปิดมือถือเช่นกันเวลาประกอบพิธี
- ◆ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพในงานสำคัญ ควรให้การอธิบายแก่ช่างภาพให้เข้าใจว่า เขาควรจะยืนอยู่

ในตำแหน่งใดในโบสถ์ (ไม่ควรขึ้นไปยืนในบริเวณ
บันไดพระแท่นหรือบนสักการสถานเอง) เพื่อไม่เป็นการ
ลบหลู่ต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และรบกวนสมาธิของ
ผู้ร่วมพิธีคนอื่นๆ รวมถึงควรมีการแต่งกายที่สุภาพด้วย

หมายเหตุ เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่พระสงฆ์ผู้ร่วม
สภุชามิสซาจะถือกล้องเพื่อถ่ายรูปในระหว่าง
พิธีมิสซา เพราะดูไม่เหมาะสม และถือว่าไม่ร่วม
ถวายมิสซาอย่างเต็มที่ (แม้จะสวดทำวัตรส่วนตัว
ก็ยังห้าม)

7.4 การอบรมบุคลากรพิธีกรรม

- ◆ การอบรมบุคลากรพิธีกรรม ผู้อภิบาลควรพัฒนาและ
อบรมผู้เกี่ยวข้องโดยตรงคือ พระสงฆ์, ซีสเตอร์,
คนจัดวัด, เด็กช่วยมิสซา และผู้อ่านบทอ่าน ฯลฯ
ควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ความรู้ ให้การอบรม
ในโอกาสต่างๆ ให้ความรู้เรื่องพิธีกรรมที่ถูกต้อง
แก่บรรดาบุคลากรเหล่านั้น

บทที่ 2

การประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณ

1. เริ่มพิธี

1.1 การรับฟังแก้บาปส่วนตัว ก่อนและระหว่างมิสซา

- ◆ ไม่ขัดข้องที่พระสงฆ์ซึ่งไม่เป็นประธานหรือเป็นผู้ร่วมถวายสบูซา จะฟังการสารภาพบาปของสัตบุรุษที่ประสงค์จะแก้บาป แม้ในเวลาและสถานที่เดียวกันกับการถวายบูชาขอบพระคุณกำลังดำเนินอยู่ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของสัตบุรุษเหล่านั้นถึงกระนั้นการปฏิบัติเช่นนี้ก็ต้องกระทำด้วยวิธีการที่เหมาะสม (RS 76)
- ◆ เน้นให้รับศีลออกบาปนอกพิธีถวายบูชาขอบพระคุณ โดยเฉพาะในเวลาที่กำหนดไว้สำหรับกรณีนี้ เพื่อสัตบุรุษจะรับศีลออกบาปได้โดยไม่ต้องมีอะไรบกวนและได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งยังจะไม่ใช่อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมพิธีบูชาอย่างแข็งขันอีกด้วย ผู้ที่รับศีลมหาสนิทเป็นประจำทุกวันหรือบ่อยๆ ควรได้รับคำแนะนำให้ไปรับศีลออกบาปเป็นประจำตามเวลาที่กำหนดให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละคน (RS 86)

1.2 การร่วมสหุขามิสซาของพระสงฆ์

- ◆ มิสซาเป็นกิจการของส่วนรวม เป็นภาพที่ทุกคนให้ความสำคัญและพร้อมที่จะกระทำด้วยกัน เวลาที่มิสซุขามิสซาเมื่อเริ่มต้นแล้วตามหลักการพระสงฆ์ไม่ควรร่วมระหว่างมิสซา แม้กระทั่งพระสงฆ์ที่ไปนั่งฟังสารภาพบาปให้สัตบุรุษก็ตาม

1.3 การแสดงคารวะต่อตู้ศีล

- ◆ ถ้าตู้ศีลอยู่ส่วนกลางของโบสถ์ (Axis) ให้แสดงคารวะต่อตู้ศีลเมื่อเริ่มพิธีเข้ามา และก่อนจะออกเมื่อเสร็จพิธีระหว่างพิธีไม่ต้องแสดงคารวะต่อตู้ศีลอีก

1.4 การแสดงคารวะต่อพระแท่นบูชา

- ◆ โดยโค้งคำนับอย่างลึก กราบพระแท่นเมื่อเริ่มพิธีและตอนปลายมิสซา พระแท่นบูชาเป็นสัญลักษณ์ของพระคริสตเจ้าท่ามกลางประชากรของพระองค์ พระสงฆ์ควรกราบพระแท่นในทิศที่ประธานทำมิสซา แต่ถ้าจะคำนับที่ด้านหน้าพระแท่น เพื่อความสะดวกก็กระทำได้ แต่หลายครั้งก็มีสิ่งของเกะกะไม่สะดวกที่จะกราบด้านหน้า เวลาสวดบทเร้าวิงวอนนักบุญทั้งหลาย ประธานต้องคุกเข่าหันหน้าเข้าพระแท่น เช่นในพิธีบวช

1.5 การแสดงคารวะต่อไม้กางเขน

- ◆ เริ่มพิธี พระสงฆ์ถวายกำยานแต่ไม้กางเขนและพระแท่นตามความเหมาะสม (IGMR 49)
- ◆ ช่วงเตรียมเครื่องบูชา เมื่อพระสงฆ์วางขนมปังและเหล้าองุ่นบนพระแท่นบูชาโดยใช้สูตรที่กำหนดไว้ พระสงฆ์อาจถวายกำยานแก่ของถวายที่วางอยู่บนพระแท่นได้ แล้วจึงถวายกำยานแต่ไม้กางเขนและพระแท่น (IGMR 75)

1.6 บทภาวนาของประธาน

- ◆ ตอนสวดบทภาวนาของประธานนั้น พระสงฆ์พนมมือ (มิใช่ข้อมือออก) แต่ขณะที่เชิญสัตบุรุษให้อธิษฐานภาวนานั้น พระสงฆ์อาจจะพนมมือหรือกางมือเมื่อกล่าวว่า “ให้เราภาวนา” ทุกคนภาวนาในใจเงียบๆ สักครู่หนึ่งพร้อมกับพระสงฆ์... (IGMR 127)
- ◆ ต้องจบด้วยสูตรแบบยาว (ออกพระนาม พระบิดา พระบุตรและจิตเจ้า “ทั้งนี้ ขอพึ่งพระบารมีพระเยซู-คริสตเจ้า พระบุตรผู้ทรงจำเริญและครองราชย์เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระบิดา (พระองค์) และพระจิต ตลอดนิรันดร”)

- ◆ ประธาน ควรยืนและนั่งบนที่ของประธาน ซึ่งแยกออกเป็นสัดส่วนต่างหากจากพระแท่นจนถึงภาคถวาย (ในกรณีที่ไม่วางที่ที่จะจัดให้มีที่นั่งต่างหากของประธาน อย่างน้อยประธานยืนภาวนาและเทศน์ที่บรรณฐานแทนที่บนพระแท่น ทั้งนี้ เพื่อแสดงออกว่าพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ พระวาจา และศีลมหาสนิท

2. ภาควจนพิธีกรรม

2.1 บทอ่าน

- ◆ ผู้อ่านพระคัมภีร์ (Lector) จะอ่านบทอ่านบทแรกจากหนังสือบทอ่าน ที่วางไว้ที่บรรณฐานแล้วตั้งแต่ก่อนมิสซา... **(IGMR 128)** ถ้ามีบทอ่านที่สองก่อนพระวรสาร ผู้อ่านพระคัมภีร์อ่านบทอ่านนี้จากบรรณฐานด้วยเช่นเดียวกัน ทุกคนฟังและตอบรับตอนปลายเหมือนกับที่กล่าวไว้ในข้อ 128 แล้วอาจมีระยะเวลาเงียบสั้นๆ ได้ตามความเหมาะสม... **(IGMR 130)**
- ◆ อธิบายถ้อยแถลงเรื่องการพนมมือฟังพระวาจา การพนมมือของสัตบุรุษระหว่างฟังบทอ่านและพระวรสาร ควรปฏิบัติ ตามเหมือนที่เคย (ประกาศสภาพระสังฆราช

15 พ.ค. 1979 คือ พนมมีระหว่างบทอ่านที่ 1 บทอ่านที่ 2 และพระวรสาร)

2.2 การขับร้องบทเพลงสดุดี

- ◆ การขับร้องบทเพลงสดุดีแบบไม่ร้องบทสร้อย ต้องนำบทเพลงที่ต่างจากบทเพลงสดุดีมาขับร้อง หรือเป็นบทเพลงอื่นๆ ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับบทอ่านของวันนั้น เพื่อส่งเสริมการรำพึงถึงพระวาจาของพระเจ้า (IGMR 61)

2.3 การอ่านบทเสริม (Sequence)

- ◆ ปัจจุบันในหนังสือมิสซาได้แปลและปรับให้อ่านก่อนอัลเลลูยา

2.4 การขับร้องเพลงอัลเลลูยา (Alleluia)

- ◆ ควรร้องเพลงอัลเลลูยาอย่างมีชีวิตชีวามากขึ้น เพื่อให้เกียรติแก่พระวาจาของพระเจ้า และต้องอ่านพระวาจาสั้นที่มีในช่วงอัลเลลูยาด้วยหากขับร้องบทเพลงอัลเลลูยาแบบสั้น แต่ถ้าขับร้องเพลงอัลเลลูยาแบบที่มีเนื้อเพลงจากพระวาจาก็ไม่ต้องอ่านพระวาจาในหนังสือบทอ่านซ้ำอีก

2.5 บทพระวรสาร (Gospel)

- ◆ หนังสือพระวรสารควรวางไว้บนพระแท่นและพระสงฆ์ผู้อ่านพระวรสารควรสวดบท “ข้าแต่พระเจ้า...โปรดชำระใจและปาก...” เจียบๆ ต่อหน้าหนังสือพระวรสาร ส่วนสังฆานุกรจะใช้อีกบทหนึ่ง แล้วจึงยกหนังสือชูขึ้นตลอดเวลาที่ขับร้อง “อัลเลลูยา” และเดินขบวนไปยังบรรณฐาน (IGMR 133)
- ◆ ในสหุขามิสซา พระสงฆ์ที่อ่านพระวรสารไม่ต้องขอพรจากประธานที่เป็นพระสงฆ์ แต่ต้องขอพรจากพระสังฆราชที่เป็นประธาน
- ◆ ในสหุขามิสซาควรให้พระสงฆ์องค์หนึ่งอ่านพระวรสาร ประธานไม่ควรอ่านพระวรสาร
- ◆ อิริยาบถตอนอ่านพระวรสาร พระสงฆ์หรือสังฆานุกรพนมมือตอนอ่านพระวรสาร ไม่ต้องผายมือ เพราะไม่ใช่เป็นการทักทาย เพราะเป็นการบอกว่า “พระเจ้าสถิตกับท่าน” พระวาจาอยู่ข้างหน้าแล้ว เมื่ออ่านจบแล้วให้ผู้อ่านกราบหรือจูบพระวรสาร (IGMR 134) แล้วสังฆานุกรนำพระวรสารไปให้พระสังฆราชจูบหรือสังฆานุกรจะจูบเองก็ได้ พร้อมกับภาวนาเบา ๆ ว่า “ขอพระวรสารที่อ่านแล้ว...” ในพิธีกรรมอย่างสง่า

อาจใช้หนังสือพระวรสารอวยพรสัตบุรุษได้ด้วย
ตามความเหมาะสม (IGMR 175)

- ♦ อิริยาบถตอนอ่านจบ ไม่จำเป็นต้องสื่อความหมาย
โดยการยกหนังสือพระวรสารขึ้นเมื่ออ่านจบ เพื่อ
ประกอบคำพูด “นี่คือพระวาจาของพระเจ้า”

2.6 การเทศน์ (Homily)

- ♦ การเทศน์เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม และเป็นกิจกรรม
ที่ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง (SC n.52 cf CIC can. 767 # 1)
เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหล่อเลี้ยงชีวิตคริสตชน
การเทศน์ต้องเป็นการอธิบายแง่มุมหนึ่งของบทอ่าน
จากพระคัมภีร์ หรือข้อความจากบทประจํามิสซา
หรือข้อความเฉพาะของมิสซาของวันฉลอง โดย
คํานึงถึงธรรมล้ำลึกที่มีการเฉลิมฉลอง หรือคํานึงถึง
ความต้องการพิเศษของผู้ฟัง (IGMR 65)
- ♦ บทเทศน์อิงมั่นอยู่กับพระธรรมล้ำลึกเรื่องความ
รอดพ้น โดยใช้ตัวบทของบทอ่านจากพระคัมภีร์
หรือตัวบทของพิธีกรรม ตามช่วงเวลาของปีพิธีกรรม
อธิบายพระธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อและกฎเกณฑ์
ของชีวิตคริสตชน ให้บรรดาอธิบายข้อความของ
บทประจํามิสซา ของบทเฉพาะของมิสซาประจำวันนั้น
หรือของจารีตพิธีอื่นๆ ของพระศาสนจักร จึงเห็น

ได้ชัดว่าการอธิบายความหมายพระคัมภีร์จะต้องนำเข้าไปหาพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็นหลักสำคัญของแผนการทั้งหมดแห่งความรอดพ้น แต่ก็ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะของการประกอบพิธีกรรมแต่ละครั้งด้วย ในบทเทศน์ผู้เทศน์ต้องเอาใจใส่ให้เหตุการณ์ในพระชนมชีพของพระคริสตเจ้าได้ปรากฏเด่นชัด และต้องระวังอย่าให้ความหมายแท้จริงของพระวาจาของพระเจ้าต้องเจือจางไป ตัวอย่างเช่น โดยกล่าวถึงแต่เพียงเรื่องการเมืองหรือเรื่องทางโลก หรือนำข่าวคราวเกี่ยวกับขบวนการที่เลียนแบบศาสนาในปัจจุบันมาเป็นต้นตอของบทเทศน์ (RS 67)

- ◆ ผู้เทศน์เป็นหน้าที่ของประธาน ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนก่อนหรือหลังการเทศน์ เพราะการเทศน์เป็นส่วนหนึ่งของมิสซา (มิสซาเริ่มต้นด้วยการทำเครื่องหมายกางเขน และจบลงด้วยการรับพรจากพระสงฆ์ด้วยการทำเครื่องหมายกางเขน)
- ◆ อำนาจหน้าที่ในการเทศน์ การเทศน์อธิบายพระวาจาในระหว่างมิสซา (homily) สงวนไว้สำหรับพระสงฆ์และสังฆานุกรเท่านั้นเพราะความสำคัญและลักษณะเฉพาะของงานนี้ สำหรับการเทศน์ในรูปแบบอื่น ถ้ามี

ความจำเป็นเรียกกร้อง หรืออาจจะเป็นประโยชน์
ในกรณีพิเศษ คริสตชนฆราวาสอาจรับอนุญาตให้
พูดแบ่งปันได้นอกพิธีมิสซาในวัดหรือโรงสวด ตามที่
กฎหมายกำหนดไว้ (RS 161)

2.7 การอ่านบทภาวนาเพื่อมวลชน (บทภาวนาของมวลชน)

- ◆ พระสงฆ์ประธานในพิธี มีหน้าที่นำบทภาวนาเพื่อมวลชน
จากที่นั่งของตน... ..ตามปกติบทภาวนาเพื่อมวลชน
จะทำที่บรรณฐานหรือที่อื่นที่เหมาะสม... (IGMR 71)
- ◆ ประธานพนมมือ กล่าวนำ ช่วงแรกเป็นการเสนอ
เจตนาต่างๆ เป็นการกล่าวกับสัตบุรุษ ไม่ใช่กล่าวกับ
พระเจ้า (จึงใช้วลีว่า “พี่น้องที่รัก.”) ส่งขานุกร
ผู้อ่านพระคัมภีร์ หรือนักขับร้องเป็นผู้อ่านเจตนา
ต่างๆ ของสัตบุรุษ ประธานพนมมือสวดบทภาวนา
สรุปต่อพระบิดา (จึงใช้คำว่า “ข้าแต่พระบิดาเจ้า...”)
- ◆ การเรียงลำดับข้อภาวนาวอนขอ ตามธรรมเนียม
ปฏิบัติ เจตนามักจะเรียงลำดับ ดังนี้ - เพื่อความ
ต้องการของพระศาสนจักร - เพื่อผู้ปกครองบ้านเมือง
- เพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทั่วโลก - เพื่อผู้ต้อง
ทนทุกข์ต่าง ๆ - เพื่อชุมชนท้องถิ่น (IGMR 70)

หมายเหตุ ควรใส่ใจเรื่องการภาวนาเพื่อสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ในประเทศ ในสังคมและในหมู่คณะของคริสตชน หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลศาสนาอื่นๆ ด้วย

3. ภาคบูชาขอบพระคุณ

3.1 การเตรียมเครื่องบูชา (ไม่เรียกว่า “ภาควាយ”)

- ◆ การเตรียมพระแท่นบูชา หรือโต๊ะขององค์พระผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของพิธีบูชาขอบพระคุณทั้งหมด ผ้ารองศีล ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกซ์ ถ้วยกาลิกซ์ ควร เตรียมไว้บนโต๊ะข้างๆ แล้วนำมาวางบนพระแท่นบูชา (อย่าวางไว้บนพระแท่นบูชาตั้งแต่ต้นมิสซา)
- ◆ การเตรียมเครื่องบูชา พระสงฆ์ควรแนะนำให้ความรู้ เรื่องการจัดสิ่งของที่จำเป็น และหลีกเลี่ยงของ ที่ไม่เหมาะสม ต่อจากนั้นจึงนำเครื่องบูชามา จะเป็น การตีมากที่สัตบุรุษจะนำขนมปังและเหล้าองุ่นมา ถวาย... เงินและของถวายอื่นๆ สำหรับคนยากจน หรือสำหรับวัดที่สัตบุรุษนำมาหรือที่รวบรวมได้ในวัด นับว่าเป็นของถวายด้วย แต่ต้องวางไว้ในที่เหมาะสม นอกพระแท่นบูชา (IGMR 73)

หมายเหตุ ควรแนะนำผู้มีน้ำใจที่ต้องการมีส่วนร่วมในเครื่องบูชา ว่าควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอบายมุข และสิ่งที่มีกลิ่นรบกวน เช่น สุรา, บุหรี่, อาหาร และผลไม้ที่ส่งกลิ่นไม่ปรารถนาฯลฯ

- ◆ ขบวนแห่เครื่องบูชา ให้ความสำคัญกับแผ่นปังกับเหล้าองุ่นก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด นอกจากนั้นจะถวายเทียน ดอกไม้ และของถวายอื่นๆ ตามลำดับตามดุลยพินิจ
- ◆ ของถวายอื่นๆ นอกจากแผ่นปังและเหล้าองุ่น ซึ่งสัตบุรุษอาจนำมาถวายในรูปของเงินทองหรือสิ่งของที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ยากจน ของถวายเหล่านี้เป็นเครื่องหมายภายนอกแสดงถึงของถวายแท้จริง ซึ่งจำเป็นต้องมีอยู่เสมอ และองค์พระผู้เป็นเจ้าทรงหวังจากพวกเรา นั่นคือดวงใจที่สำนึกผิด ความรักต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนพี่น้อง ซึ่งทำให้เรามีความสอดคล้องกับการถวายบูชาของพระคริสตเจ้า ผู้ทรงมอบพระองค์สำหรับพวกเรา ฉะนั้น เงินทองหรือสิ่งของอื่นๆ สำหรับช่วยผู้ยากจนจะต้องจัดวางไว้ในที่เหมาะสมภายนอกพระแท่นบูชา (RS 70)
- ◆ การเก็บถุทาน เงินถุทานไม่จำเป็นต้องนำมาพร้อมกับเครื่องบูชา ควรเก็บในช่วงที่สัตบุรุษนั่งร้องเพลง

เตรียมเครื่องบูชา ไม่ควรเก็บอุทกานช่วงสวดบท
ข้าพเจ้าเชื่อหรือแม้แต่ช่วงเทศน์ก็ไม่สมควร เนื่องจาก
ทำให้วอกแวก ขาดสมาธิ

3.2 อริยาบถช่วงเตรียมเครื่องบูชา

- ◆ การเติมน้ำในกาลิกษ์ พระสงฆ์เติมน้ำในกาลิกษ์
เพียงใบเดียวก็พอ เพื่อเป็นเครื่องหมาย ถ้าเป็นไปได้
ควรให้มีกาลิกษ์ใบเดียวยิ่งดี การเติมน้ำลงในถ้วย
กาลิกษ์ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนอย่างสมัยก่อน
- ◆ การถือแผ่นปึงและจอกกาลิกษ์ ประธานควรรับ
แผ่นปึงและถ้วยกาลิกษ์ ชูขึ้นพอสมควร เหนือพระแทน
กล่าวเจีบๆ ว่า “ข้าแต่พระเจ้าแห่งสกลโลก...” ไม่ต้อง
ให้เป็นการแสดงมากเกินไป
- ◆ การขับร้องบทเพลงเตรียมเครื่องบูชา ขณะชี้แห่นำ
ของถวายมายังพระแทน บทเพลงนี้ยาวอย่างน้อย
จนกระทั่งของถวายถูกวางไว้บนพระแทนแล้ว กฎเกณฑ์
เกี่ยวกับวิธีขับร้องเป็นอย่างเดียวกับสำหรับการขับร้อง
เพลงเริ่มพิธี การเตรียมเครื่องบูชานี้มี การขับร้อง
ควบคุมได้เสมอ (IGMR 74)
- ◆ การล้างมือ กฎพิธีบอกให้พระสงฆ์ล้างมือ และมีไข
ล้างเพียงปลายนิ้วเท่านั้น

3.3 บทขอบพระคุณ (ทรงถวายพระพร)

- ◆ ในบทภาวนานี้พระสงฆ์ทำกิจการในนามของสัตบุรุษ และพร้อมกับสัตบุรุษ บอกพระเจ้าให้ทรงระลึกถึงสิ่งที่พระองค์ทรงกระทำในองค์พระคริสตเจ้า เพื่อทรงกอบกู้พวกเรา พระสงฆ์จึงไม่ควรทำพิธีเป็นการแสดงอิริยาบถเหมือนแสดงละครให้สัตบุรุษชม

3.4 การเติมหรือเปลี่ยนแปลงถ้อยคำลงในบทภาวนา

- ◆ ต้องใช้บทภาวนาขอบพระคุณที่มีอยู่ใน “หนังสือมิสซาจารีตโรมัน” (**Missale Romanum**) และที่สันตะสำนักได้รับรองอย่างถูกต้องตามวิธีการและขอบเขตที่กำหนดไว้แล้วเท่านั้น “จึงยอมไม่ได้ที่พระสงฆ์บางองค์ถือสิทธิที่จะแต่งบทภาวนาขอบพระคุณของตน” ขึ้นเอง หรือถือสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงตัวบทของบทภาวนาขอบพระคุณ ซึ่งพระศาสนจักรได้รับรองแล้ว รวมทั้งนำตัวบทอื่นที่บุคคลธรรมดาสามัญได้แต่งขึ้นมาใช้ (RS 51)
- ◆ เพื่อให้สอดคล้องกับคำสัญญาอย่างสง่าที่พระสงฆ์ให้ไว้แก่พระสังฆราชในพิธีบวช และที่เขาถือพื้นเป็นประจำทุกปีในมิสซาเสกน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ เขาจึงต้องเฉลิมฉลอง “พระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าอย่างศรัทธาและซื่อสัตย์ เพื่อสรรเสริญพระเจ้า

และบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ประชากรคริสตชน ตามธรรมเนียมของพระศาสนจักร โดยเฉพาะเมื่อประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณและพิธีศีลแห่งการคืนดี” เขาต้องไม่ทำให้ศาสนบริการที่เขาประกอบนั้นด้อยความหมายที่ลึกซึ้งไป โดยเปลี่ยนแปลงตัดทอนหรือเพิ่มเติมพิธีอย่างไม่ถูกต้องตามอำเภอใจของตน นักบุญอัมโบรส เคยกล่าวไว้ว่า “พระศาสนจักรได้รับบาดเจ็บไม่ใช่ในตนเอง... แต่ในตัวพวกเรา เราจึงต้องระวังอย่าให้ความผิดพลาดของเรา กลายเป็นบาดแผลของพระศาสนจักร” เพราะฉะนั้นพระศาสนจักรไม่ควรได้รับบาดเจ็บจากบรรดาพระสงฆ์ ซึ่งได้มอบตนอย่างสง่าเพื่อรับใช้พระศาสนจักรแล้ว ยิ่งกว่านั้น พระสงฆ์ยังต้องร่วมมือกับพระสังฆราชผู้ปกครอง คอยดูแลอย่าให้ผู้อื่นมาทำให้เกิดการบิดเบือนเช่นนี้ด้วย (RS 31)

3.5 อธิยาบถ Doxology

- ◆ “ระหว่างกล่าวหรือขับร้อง บทอาถัษพระคริสตเจ้าพร้อมกับพระคริสตเจ้า...” ไม่ต้องจับพระกาย(แผ่นปัง) ขึ้นมาขูให้สัตบุรุษเห็น เราถวายเกียรติแต่พระบิดา ให้พระบิดาทอดพระเนตรพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นเครื่องบูชา ไม่ต้องแจกผอบ และกาลิกซ์ทุกใบที่มีให้พระสงฆ์ผู้ร่วม ให้ประธานถือจานพระกายและ

จอกพระโลหิตเอง หรือจะให้พระสงฆ์หรือสังฆานุกร
ที่ร่วมช่วยถือจอกพระโลหิตเพียง 1 ใบก็ได้

3.6 อิริยาบถช่วงเสกศีล

- ◆ ประธานในพิธีพร้อมกับพระสงฆ์อื่นที่ร่วมในสภุชยามิสซา
ปกมือทั้งสองเหนือแผ่นปังและเหล้าองุ่น ระหว่างที่
ประธานหยิบแผ่นปังและยกถ้วยกาลิกซ์เพื่อเสก
พระสงฆ์ท่านอื่นให้ยื่นมือขวาออกมา ฝ่ามือเอียง
เล็กน้อย กระทำแบบซีไปทางศีลมหาสนิทซึ่งอยู่ที่มือ
ของประธาน (กฎมิได้ระบุเรื่องคว่ำมือ หรือหงายมือ)
- ◆ อิริยาบถที่ไม่ถูกต้องในช่วงเสกศีล ในคำกล่าว “พระองค์
ท่าน ทรงหยิบปัง ขอบพระคุณ บิออก ประธานแก่
บรรดาศิษย์...” เสนอแนวปฏิบัติตามธรรมเนียม
ของพระศาสนจักรคือ ไม่ต้องบีแผ่นศีลระหว่าง
สวดบทเสกศีล ในบางแห่งมีการปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ที่พระสงฆ์บีแผ่นปังขณะที่เสกศีลในพิธีบูชา-
ขอบพระคุณ การปฏิบัติผิดๆ เช่นนี้ขัดกับ
ธรรมเนียมประเพณี เป็นที่ยอมรับไม่ได้และจะต้อง
ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว (RS 55)

3.7 สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติช่วงเสกศีล

- ◆ การโปรยดอกไม้ระหว่างเสกศีล ระหว่างการเสกศีล
ควรหลีกเลี่ยงการโปรยดอกไม้ช่วงนั้น เพราะ

คริสตชนจะขาดสมาธิโดยทำให้เกิดความวอกแวก แต่หากปรารถนาจะโปรยดอกไม้ เสนอให้โปรยในช่วง บทศักดิ์สิทธิ์ **Sanctus** และ **Doxology** การโปรยดอกไม้ เหมาะสมกับการแห่ภายนอกวัดมากกว่า

3.8 การเตรียมตัวรับศีลมหาสนิท (ทรงบิปัง)

- ◆ บท “ข้าแต่พระบิดา” ไม่มีตอบรับ “อาแมน” ทันที เพราะมีบทภาวนา(**Embolismus**)ต่อไปว่า “โปรดเถิดพระเจ้าข้า..” และบทที่สัตบุรุษตอบว่า “เหตุว่าพระอาณาจักร พระอานุภาพ...” แล้วพระสงฆ์สวดต่อไปว่า “ข้าแต่พระเยซูคริสตเจ้า พระองค์ตรัสกับอัครสาวกว่า...” สัตบุรุษจึงจะตอบว่า “อาแมน”
- ◆ ลูกแกะพระเจ้า (**Agnus Dei**) ไม่ต้องข้อน ออกเหมือนแต่ก่อน ผู้อภิบาลควรแนะนำนักขับร้องให้เลือกเพลงที่สั้นหรือยาวสำหรับประกอบจังหวะเวลาที่พระสงฆ์บิปังและแจกปังให้พระสงฆ์อื่นๆ บนแท่น
- ◆ พิธีมอบสันติสุข ไม่ต้องเรียงตามลำดับฐานันดร แต่ควรไหว้ประธานก่อนและมอบสันติสุขให้แก่ผู้ที่อยู่ข้างๆ เท่านั้น ควรไหว้อย่างถูกต้องงดงาม มีการตอบรับไหว้กันด้วยความเป็นมิตร

- ◆ “นี่คือลูกแกะพระเจ้า” กฎพิธีบอกเพียงว่า “ยกแผ่นศิลาเหนือจากร่องศิลา หรือยกเหนือด้วยกาลิกซ์ หันหน้าไปทางสัตบุรุษ กล่าวว่ นี่คือลูกแกะพระเจ้า...” จึงต้องถือไว้จนสัตบุรุษตอบรับเสร็จแล้ว (เหมือนตอนสวดบทขอพระเกียรติ)
- ◆ การยกศิลาของพระสงฆ์ การยกศิลาฯ ขณะกล่าวคำว่า “นี่คือลูกแกะพระเจ้า...” ไม่จำเป็นต้องต่อแผ่นศิลาให้เป็นรูปกลมดั้งเดิม ควรซ้อนกันเพราะเป็นเครื่องหมายของพระเยซูเจ้าที่ถูกฆ่าบูชาแล้ว
- ◆ ในสหุขามิสซา ประธานในพิธีแจกแผ่นศิลาที่ถูกบีแล้วให้พระสงฆ์ที่อยู่รอบพระแท่น หากมีจำนวนไม่กี่องค์ แต่ถ้ามี่พระสงฆ์ร่วมพิธีจำนวนมาก ก็ให้พระสงฆ์ท่านอื่นๆ ขึ้นมารับเองบนพระแท่น
- ◆ ประธานรับศีลมหาสนิท กล่าวเบาๆ ว่า “ขอพระกาย/พระโลหิต...” และสัตบุรุษไม่ต้องตอบรับว่า “อาแมน” เพราะเป็นบทสวดส่วนตัวของพระสงฆ์ และพระสงฆ์ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนด้วยแผ่นปังหรือด้วยกาลิกซ์เหมือนเมื่อก่อนเวลาแจกศิลา

3.9 การรับศีลมหาสนิท (ประทานแก่บรรดาศิษย์)

- ◆ ศาสนนบริการแจกศีลมหาสนิท การแจกศีลมหาสนิท เป็นหน้าที่ของประธาน อย่างน้อยก็แจกให้ผู้ช่วยมิสซา และสัตบุรุษบางคนเพื่อเป็นเครื่องหมาย สัตบุรุษควร รับศีลที่เสกในมิสซานั้น และเมื่อทำได้ ควรมีส่วนร่วม รับจากถ้วยกาลิกซ์ด้วย สัตบุรุษควรรับพระกายและ พระโลหิตที่พระสงฆ์หรือสังฆานุกร (หรือศาสนนบริการ ที่ได้รับมอบหมาย) เป็นผู้ยื่นส่งให้ การบริการตนเอง (**self-service**) ในการรับศีลมหาสนิทไม่ใช่เครื่องหมายที่ดี
- ◆ เมื่อพระสงฆ์รับศีลมหาสนิทแล้วสังฆานุกรจึงรับ ศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง แล้วจึงช่วย พระสงฆ์แจกศีลมหาสนิทแก่สัตบุรุษ ถ้าสัตบุรุษรับ ศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง สังฆานุกรเป็นผู้ ถือกาลิกซ์ให้ผู้รับดื่ม เมื่อแจกศีลเสร็จแล้ว สังฆานุกร จะรับพระโลหิตที่ยังเหลือทั้งหมดด้วยความเคารพ ที่พระแท่นทันที หรือจะให้สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ ท่านอื่นช่วยรับด้วยถ้าจำเป็น (**IGMR 182**)
- ◆ ศาสนนบริการแจกศีลมหาสนิทในกรณีพิเศษ จะแจก ศีลมหาสนิทได้ก็ต่อเมื่อไม่มีพระสงฆ์ หรือสังฆานุกร เมื่อพระสงฆ์มีสุขภาพไม่ดี มีอายุชรามาก หรือมี เหตุผลสมควรทำให้ไม่อาจแจกศีลมหาสนิทแก่สัตบุรุษ ที่เข้ามารับศีลเป็นจำนวนมาก จนทำให้พิธีบูชามิสซา

ต้องยืดเยื้อนานเกินไป ในเรื่องนี้ต้องเข้าใจด้วยการต้องยืดเวลามีสซาเพียงเล็กน้อยไม่ใช่เหตุผลเพียงพอเลยเมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นแล้ว (RS 158)

- ◆ หน้าที่ แจกศีลมหาสนิท เป็นของผู้ได้รับศีลบวช พระสังฆราชปกครองสังฆมณฑลยังอาจมอบหน้าที่ แจกศีลนี้แก่คริสตชนฆราวาสคนอื่นได้ด้วยเป็นครั้งๆ หรือสำหรับช่วงเวลาที่กำหนดไว้โดยใช้สูตรรอยพรที่กำหนดไว้สำหรับการณ์ พิธีมอบอำนาจแทนเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบเป็นพิธีกรรมและถ้าจะมีรูปแบบเป็นพิธีกรรมก็ต้องไม่เหมือนกับพิธีบวช ที่สุดในกรณีพิเศษฉุกเฉิน พระสังฆราชซึ่งเป็นประธานในพิธีบูชาขอบพระคุณอาจอนุญาตให้ฆราวาสแจกศีลมหาสนิท “เป็นครั้งๆ” ได้ด้วย (RS 155)

3.10 รูปแบบการรับศีลมหาสนิท

- ◆ การรับศีลมหาสนิทในรูปปรากฏของแผ่นปังเท่านั้น พระสังฆราชผู้แผ่นศีลขึ้นเล็กน้อยให้ผู้รับแต่ละคนมองและกล่าวว่า “พระกายพระคริสตเจ้า” ผู้รับศีลตอบว่า “อาแมน” และรับศีลด้วยปากหรือด้วยมือตามต้องการ และผู้รับต้องรับและกลืนแผ่นศีลให้หมด (IGMR 161)

- ◆ การรับศีลโดยตี๋มพระไลหิตจากถ้วยกาลิกษ์ เมื่อผู้รับศีลรับพระกายพระคริสตเจ้าแล้ว เดินมาขึ้นข้างหน้าผู้ถ้อถ้วยกาลิกษ์ ซึ่งกล่าวว้า “พระไลหิตพระคริสตเจ้า” ผู้รับศีลตอบว้า “อาแมน” ผู้ถ้อถ้วยกาลิกษ์ส่งถ้วยให้ผู้รับศีลใช้มือทั้งสองช่วยพยุงถ้วยมาตี๋มพระไลหิตเล็กน้อย แล้วจึงส่งถ้วยคืนและเดินกลับมายังที่ของตน ผู้ช่วยพิธีใช้ผ้าเช็ดกาลิกษ์เช็ดปากถ้วย (IGMR 286)

หมายเหตุ การตี๋มพระไลหิตของพระสงฆ์ ควรที่จะตี๋มกันทุกองค์โดยไม่ว้าคิดว้าเป็นการสิ้นเปลืองจนเกินไป แต่เพื่อป้องกันโรคติดต่ออาจใช้วิธีจุ่มแทนการตี๋มก็ได้

- ◆ การรับศีลโดยวิธีจุ่ม ผู้รับศีลถ้อถ้อจวนรองได้ค่าง เข้ามาหาพระสงฆ์ซึ่งถ้อถ้อถ้วยกาลิกษ์ มีผู้ช่วยพิธีถ้อถ้อบศีลยืนอยู่ข้างๆ พระสงฆ์หีบแผ่นศีล จุ่มแผ่นศีลส่วนหนึ่งลงในถ้วยกาลิกษ์ ชูแผ่นศีลให้ผู้รับ กล่าวว้า “พระกายและพระไลหิตพระคริสตเจ้า” ผู้รับศีลตอบว้า “อาแมน” อ้าปากรับศีลแล้วกลับไปยังที่ของตน (IGMR 287)
- ◆ ควรส่งเสริมการรับศีลได้รูปปรากฏทั้งสองในโอกาสสำคัญๆ คือ ให้รับทั้งพระกาย(แผ่นปัง)และพระไลหิต(เหล้าองุ่น)แต่พระสงฆ์ควรเป็นผู้จุ่มและเป็นผู้ส่งให้ที่ปาก

- ◆ ไม่อนุญาตให้สัตบุรุษหิบบพระกาย(แผ่นศีล) หรือถวายกัลกัษมารับด้วยตนเองและยิ่งกว่านั้นส่ง แผ่น ศีล หรือ ถวาย กัลกัษ ต่อ กัน ไป ด้วย” นอกจากนี้ยังต้องยกเลิกการปฏิบัติไม่ถูกต้องที่เจ้าบ่าวเจ้าสาวในพิธีแต่งงานสงฆ์มหาสนิทให้แก่กันด้วย **(RS 94) (IGMR 160)**
- ◆ ไม่อนุญาตให้ผู้รับศีลมหาสนิทหิบบพระกาย(แผ่นศีล) จุ่มในถวักกัลกัษด้วยตนเอง หรือรับแผ่นศีลที่พระสงฆ์จุ่มพระโลหิตแล้ววางในมือผู้รับ สำหรับแผ่นศีลที่จะต้องจุ่มพระโลหิตจะต้องทำจากวัตถุที่ไม่เป็นโมฆะและเสกแล้ว ห้ามเด็ดขาดไม่ให้ใช้แผ่นปังที่ยังไม่ได้เสกหรือวัตถุอย่างอื่นแทน **(RS 104)**
- ◆ พระสังฆราชประจำสังฆมณฑลอาจกำหนดระเบียบสำหรับสังฆมณฑล เกี่ยวกับการรับศีลมหาสนิทภายใต้รูปปรากฏทั้งสอง ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามแม่ในวัดของนักพรตและกลุ่มชนเล็กๆ ที่มาชุมนุมกันด้วย... **(IGMR 283, 284, 285)**

3.11 หลังการรับศีล

- ◆ การชำระภาชนะศักดิ์สิทธิ์ต้องไม่ทำที่ตรงกลางพระแท่น แต่ควรทำที่ด้านข้างของพระแท่น หรือที่โต๊ะข้างๆ หรือจะกระทำหลังมิสซาก็ได้

- ◆ พระสงฆ์อาจกลับไปยังที่นั้ง มีเวลาเยียบคักดีลสิทธิ สักครู่หนึ่ง หรืออาจขับร้องเพลงสดุดีหรือเพลง คักดีลสิทธิอื่นๆ ก็ได้ (IGMR 164)
- ◆ การประกาศ หรือรายการขอบคุณต่างๆ ไม่ควรกระทำ หลังรับศีลมหาสนิททันที เพื่อให้ช่วงดังกล่าวเป็นเวลา สงบเยียบสำหรับโมทนาคุณศีลมหาสนิท แต่ควรปฏิบัติ หลังประธานสวดบทภาวนาหลังรับศีล ก่อนจะปิดพิธี (RS166)

3.12 ปิดพิธี

4.1 การสวดภาวนาเสริมความศรัทธาหลังรับศีล

- ◆ ถือเป็นธรรมเนียมที่แต่ละวัดพึงปฏิบัติ เพื่อส่งเสริม ความศรัทธา เช่น เพื่อรับพระคุณการุณย์ เพื่อวอนขอ ในกิจการพิเศษ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอย่าลืมห้ความสำคัญ กับบรรยากาศของความสงบเยียบเพื่อรำพึงไตร่ตรอง พระวาจา ก่อนที่จะกลับบ้าน

4.2 การอวยพรปิดพิธี

- ◆ การอวยพรควรเป็นหน้าที่ของประธานคนเดียว ไม่ควร เชิญชวนให้พระสงฆ์อื่นๆ กระทำพร้อมๆ กัน

4.3 การคำนับพระแท่น

- ◆ ประธานและพระสงฆ์ที่ร่วมทุกคนคำนับพระแท่นพร้อมกัน และเดินออกไปเป็นแถว ไม่ต้องไหว้คำนับแบบเป็นคู่ๆ เหมือนเวลาแห่เข้า (IGMR 90)

4.4 การรำพึงหลังพิธี

- ◆ ควรให้เวลาสัตบุรุษได้รำพึงภาวนาส่วนตัวสักครู่หนึ่ง มีควรรบกวนด้วยการรีบบิดไฟ ปิดหน้าต่างวัด ดับเทียน เก็บของบนพระแท่น ควรทิ้งช่วงเวลาสำหรับรำพึงสักเล็กน้อย

บทที่ 3

การอภิบาลพิธีบูชาขอบพระคุณ

1. การอภิบาลศีลศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ

1.1 การอภิบาลศีลล้างบาป

- ◆ การโปรดศีลล้างบาปแก่เด็กที่พ่อแม่แต่งงานไม่ถูกต้อง ไม่ควรจะขี้อเวลานานออกไปเกินควร แต่ควรสอบถามถึงญาติพี่น้องเกี่ยวกับความพร้อม

1.2 การอภิบาลศีลอภัยบาป

- ◆ การรับศีลอภัยบาป ตามธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่ของพระศาสนจักรโรมัน ไม่มีอนุญาตให้รวมศีลอภัยบาปเข้าเป็นพิธีกรรมเดียวกันกับพิธีบูชาขอบพระคุณ (RS 76)
- ◆ การประกอบพิธีศีลอภัยบาปในมิสซา โอกาสตรีวาร วันสุดท้ายเตรียมฉลองวัดควรพิจารณาถึงความเหมาะสมแนวปฏิบัติเรื่องการอภัยบาปว่าควรทำหรือไม่ โดยหลักการพระศาสนจักรให้แยกการประกอบพิธีศีลอภัยบาปออกจากพิธีมิสซา ดังนั้นควรจัดให้ประกอบพิธีศีลอภัยบาปก่อนมิสซา

- ◆ การอภัยบาปรวมต้องได้รับอนุญาตจากพระสังฆราชก่อน และต้องมีเหตุผลหนักแน่นเพียงพอ นอกจากนั้นเมื่อมีโอกาสต้องไปสารภาพบาปเป็นการส่วนตัวด้วยจึงจะสมบูรณ์ (Canon law 961)

1.3 การอภิบาลศีลสมรส

- ◆ การประกอบพิธีสมรสในวันอาทิตย์ของสัปดาห์ธรรมดา และวันฉลองบังคับสามารถทำได้ที่ แต่ในวันอาทิตย์ของเทศกาลเตรียมรับเสด็จ ของเทศกาลมหาพรต เทศกาลปัสกา และวันสมโภชบังคับของพระศาสนจักรทำไม่ได้ เช่น วันพงษ์สบัติศักดิ์สิทธิ์ วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ วันเสาร์ศักดิ์สิทธิ์ วันพระคริสตสมภพ วันพระคริสต์แสดงองค์ วันพระเยชูเจ้าเสด็จสู่สวรรค์ วันพระจิตเสด็จมา วันสมโภชพระกายและพระโลหิตพระคริสตเจ้า และวันสมโภชอื่นๆ ที่ต้องถือด้วยกรณีที่มีผู้มาร่วมเข้ามิสซาวันอาทิตย์แล้ว อาจใช้บทอ่านของมิสซาของวันแต่งงานได้
- ◆ การแต่งงานกับคริสเตียน ให้จัดพิธีแบบ Mix Marriage ถ้าเราไม่แน่ใจว่าการรับศีลล้างบาปของเขานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ โดยพิจารณาจากรูปแบบและบทสวดรูปแบบเดียวกับที่พระศาสนจักรโรมันคาทอลิกใช้คือ “ข้าพเจ้าล้างท่านในพระนามของพระบิดา พระบุตร และพระจิต (พระวิญญาณบริสุทธิ์)” ซึ่งที่เราแน่ใจ

ได้ว่าศิลปินช่างบาปของเขาถูกต้อง ส่วนนิยายที่สามารถ
โปรดศิลปินสรรสให้ได้คือ นิยายออร์โธดอกซ์ คาทอลิก
ที่ถือจารีตแบบดั้งเดิม ลูเธอร์แรน เมโทรดิสต์
เพรสไบทีเรียน แองกลิกัน เซเวนเดย์แอดเวนติส และ
แบปติสต์

1.4 การอภิบาลศิลปินคนไข้

- ◆ สำหรับพระสงฆ์ พระสงฆ์เชิญศิลปิน และเก็บรักษาไว้ในที่ที่เหมาะสม เมื่อต้องส่งศิลปินที่โรงพยาบาล พระสงฆ์ควรจะสวมเสื้อหล่อ(เพราะจะได้รับความสะดวกในการเข้าพบคนไข้มากกว่าชุดธรรมดา)และจัดเตรียมอุปกรณ์จำเป็นเพื่อแสดงออกถึงความศักดิ์สิทธิ์ของจารีต
- ◆ การโปรดศิลปินโอกาสวันผู้ป่วยสากล(วันฉลองแม่พระเมืองลูร์ด)สามารถศิลปินนี้ได้กับทุกคน หากประกอบพิธีศิลปินในพิธีบูชาขอบพระคุณ ให้ทำพิธีศิลปินหลังจากอ่านพระวรสารและเทศน์จบแล้วต่อจากนั้น ถ้าไม่ได้สวดบทรำวิงวอนก่อนเจิม ก็สวดบทภาวนาเพื่อมวลชน ซึ่งจบด้วยบทภาวนาหลังการเจิมแล้วพิธีบูชาขอบพระคุณจึงดำเนินต่อไปในช่วงเตรียมเครื่องบูชาตามปรกติ
- ◆ สำหรับฆราวาส การรับศิลปินไม่ใช่ศิลปินที่จะโปรดเป็นครั้งสุดท้ายก่อนตาย จึงเปลี่ยนจากชื่อศิลปินสุดท้ายเป็นศิลปินคนไข้ เป็นศิลปินที่รักษาทั้งฝ่ายกาย ฝ่ายจิตใจ

และฝ่ายวิญญาณ ผู้ที่ได้รับได้ คือ คนที่ป่วยหนัก, คนชราที่สุขภาพอ่อนแอ, ก่อนการผ่าตัดครั้งใหญ่ ฯลฯ พระศาสนจักรไม่ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องรับห่างกี่วัน แต่เน้นบทบาทพระสงฆ์ในฐานะผู้อภิบาลที่จะบรรเทาผู้ป่วย (ดูในหนังสือศิลปะผู้ป่วยข้อ 8-15) และเพื่อเตรียมตัวก่อนรับศีลเจิมคนไข้ต้องมีการรับศีลอภัยบาปด้วย นอกจากนี้การโปรดศีลเจิมยังสามารถโปรดแก่ผู้สูงอายุที่สุขภาพปกติได้ด้วย

- ◆ ผู้ป่วยที่หลงลืมหรือผู้ที่ไม่มีสติสัมปชัญญะแล้วสามารถโปรดศีลเจิมได้ พระสงฆ์ควรพิจารณาหลักการที่ว่า หากเขาไม่มีสติ ก็ไม่ควรส่งศีลมหาสนิท (ศีลเสปียง) ให้แล้ว
- ◆ (พิธีศีลเจิม ข้อ 14) ถ้าพระสงฆ์ถูกเชิญไปหาคนป่วยที่ตายแล้ว ควรภาวนาขอพระเจ้าอภัยบาป และกรุณารับเขาเข้าในพระอาณาจักรของพระองค์ แต่อย่าประกอบพิธีศีลเจิม แต่ถ้าไม่แน่ใจว่า ผู้ป่วยตายแล้วหรือยัง จะประกอบพิธีศีลนี้ แบบมีเงื่อนไขก็ได้ (“ถ้าท่านยังไม่ตาย ข้าพเจ้าขอเจิมท่าน...” (พิธีศีลเจิม ข้อ 135))
- ◆ การส่งศีลวันศุกร์ต้นเดือน ไม่ส่งเสริมให้เน้นการส่งศีลแก่คนป่วยเฉพาะวันศุกร์ต้นเดือน เพราะเน้น

ให้รับบ่อย ๆ ตามความเหมาะสมมากกว่า (พิธีศีลเจิม
ข้อ 46) พระสงฆ์สามารถเลือกวันอื่นๆ ได้

1.5 การอภิบาลพิธีกรรมงานศพ

- ◆ สถานที่ประกอบพิธีนอกวัด “พิธีถวายบูชาขอบพระคุณ
ต้องกระทำในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากในกรณีพิเศษ
ที่ความจำเป็นอย่างอื่นเรียกร้อง ในกรณีเช่นนี้จะต้อง
ประกอบพิธีในสถานที่ที่เหมาะสม” พระสังฆราชของ
สังฆมณฑลจะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นเรื่องนี้
ในแต่ละกรณี (RS 108) ตุกฎหมายพระศาสนจักร
มาตรา 932 วันที่อนุญาตประกอบพิธีมิสซาสำหรับ
ผู้ล่วงลับ

1.6 วันที่อนุญาตประกอบพิธีมิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ

- ◆ มิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ มิสซาวันฝังศพมีความสำคัญ
มากที่สุด ดังนั้น จึงถวายได้ทุกวัน เว้นแต่ในวันสมโภช
บังคับ วันพฤษหส์บัติศักดิ์สิทธิ์ ตริววารปัสกา และวัน
อาทิตย์ในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า
เทศกาลมหาพรต และเทศกาลปัสกา และยังคงปฏิบัติ
ตามข้อกำหนดทุกข้อในกฎหมายพระศาสนจักรด้วย
(โดยเฉพาะมาตรา 1176-1185) (IGMR 380)
- ◆ มิสซาสำหรับผู้ล่วงลับหลังได้รับข่าวการตาย หรือในการ
ฝังศพครั้งสุดท้าย หรือในวันครบรอบปีแรก อาจถวาย
ได้แม้ในวันระหว่างอัฐมวารพระคริสตสมภพ

- ◆ ในวันที่มีการระลึกถึงบั้งคับ หรือวันธรรมดาอื่นที่ไม่ใช่วันพุธรับเถ้าหรือวันในสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์มิสซาอื่นสำหรับผู้ล่วงลับ หรือ “มิสซาทุกวัน” ถวายได้ในวันธรรมดานอกเทศกาล ที่มีการระลึกถึงไม่บั้งคับหรือเมื่อทำวัตรประจำวันธรรมดา เพียงแต่ว่ามิสซานั้นต้องอุทิศจริง ๆ ให้ผู้ล่วงลับ (IGMR 381)

1.7 การจัดตั้งศพ

- ◆ สำหรับในมิสซาปลงศพ ปัจจุบันเราพยายามสื่อให้เห็นถึงสัญลักษณ์แห่งการกลับคืนชีพของพระเยซูเจ้า จึงมีการให้ตั้งเทียนปลงศพข้างหีบศพ แม้ว่าความตายจะเป็นความเศร้าแต่ก็เป็นความหวังในการกลับคืนชีพเช่นกัน
- ◆ จำนวนวันของการตั้งศพ ให้คณะกรรมการของสังฆมณฑลช่วยพิจารณาเรื่องการตั้งศพไว้นานขนาดไหน แต่บางทีน่าจะมิกฎกว้างๆ สำหรับส่วนรวมเพื่อความสบายใจในการตัดสินใจของเจ้าอาวาสเมื่อมีปัญหา (แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละวัด)

1.8 การปลงศพครั้งละหลายศพ

- ◆ ในพิธีปลงศพหนึ่งครั้งสามารถมีศพได้มากกว่า 1 ศพ ไม่ควรมีการเรียงเคียงเคียงติดกันต่อกันที่จะประกอบพิธีร่วมกัน แม้ผู้ตายจะมีฐานะต่างกัน

1.9 การลงโทษผู้ที่แต่งงานไม่ถูกต้องตามกฎหมายของ พระศาสนจักร

- ◆ ผู้อภิบาลควรดูว่าในปัจจุบันจำเป็นหรือไม่ที่จะลงโทษ
ในลักษณะที่ไม่ให้จัดพิธีปลงศพ หรือฝังศพแยกจากศพ
ของคริสตชนอื่นๆ ในเมื่อพระศาสนจักรเน้นเรื่อง
พระเมตตาของพระเจ้า การลงโทษเช่นนั้นดูเป็นการ
ตัดสิ้นความรอดของผู้อื่น

1.10 ผู้ที่ละทิ้งความเชื่อคริสตชนอย่างเปิดเผย

- ◆ แต่ทั้งนี้กฎหมายพระศาสนจักร มาตรา 1184 ระบุว่า
ต้องไม่ประกอบพิธีปลงศพทางพระศาสนจักรให้แก่
บุคคลเหล่านี้ คือ บรรดาผู้จวนใจที่ทิ้งความเชื่อ ที่ยึด
ความเชื่อผิด ที่แยกตัวออกจากพระศาสนจักร ผู้ที่เลือก
การเผาศพตนเองเพราะเหตุผลที่ขัดต่อความเชื่อ
คาทอลิก คนบาปเปิดเผยอื่น ๆ ซึ่งไม่สามารถประกอบ
พิธีปลงศพทางพระศาสนจักรโดยไม่ใช่ที่สะดุด
สาธารณชนแก่คริสตชน เว้นแต่ก่อนตายเขาได้ให้
เครื่องหมายการกลับใจบางอย่าง

2. การอภิบาลด้านพิธีกรรมเชิงศาสนสัมพันธ์

2.1 พิธีกรรมเกี่ยวกับงานศพ

- ◆ ในกรณีที่ยุติสนิทของผู้ตายนับถือศาสนาพุทธ หากจะ
มีการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสวดในศาลาพักรศพของ

วัดคาทอลิก สามารถทำได้หากได้รับคำเห็นชอบของ
พ่อเจ้าวัด ต้องคำนึงถึงการจัดสถานที่และการให้เกียรติ
แก่พระภิกษุเพื่อจะไม่ทำอะไรให้ชาวพุทธรู้สึก
ลำบากใจ ในระดับการนั่งที่สูงต่ำกว่ากันเพราะศาลา
สวดศพของวัดคริสต์ไม่เหมือนศาลาสวดศพของ
วัดพุทธ ควรให้ชาวพุทธจัดการให้

- ◆ ถวายมิสซาแก่ผู้ล่วงลับหน้าศพสำหรับบุคคล
ต่างศาสนา ไม่สามารถจะกระทำที่บ้านของเขา แม้ว่า
เขาจะมีความผูกพันกับศาสนาคริสต์ มาช่วยงาน
พระศาสนาจักรบ่อยๆ แต่บุคคลนั้นยังไม่ได้รับศีล
ล้างบาป จึงไม่ควรทำ แต่พระสงฆ์สามารถอุทิศมิสซา
ให้เขาได้ที่วัดของเรา
- ◆ การรับดินพระราชทาน ควรศึกษาจากระเบียบของ
สำนักพระราชวัง และที่ปฏิบัติทั่วไป ทางสำนักพระราชวัง
จะมีเจ้าหน้าที่แนะนำให้

2.2 การขอมิสซา และอุทิศส่วนกุศล กรณีคู่แต่งงานต่างคน ต่างถือ

- ◆ เมื่อฝ่ายพุทธเสียชีวิตฝ่ายคาทอลิกสามารถขอมิสซา
ให้ได้ แต่หากฝ่ายคริสต์เสียชีวิต ฝ่ายพุทธจะนำพระ
มาสวดให้ก็ได้

- ◆ การถวายมิสซาหน้าศพที่ศาลาพักศพในศาสนสถานของศาสนาอื่น ไม่อนุญาตเด็ดขาดให้พระสงฆ์ถวายบูชาขอบพระคุณในวิหาร หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอื่นที่ไม่ใช่คริสต์ศาสนา (RS 109)

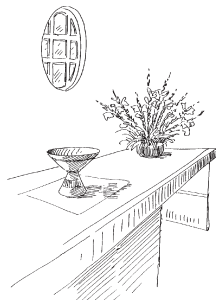
หมายเหตุ สถานที่ของคนต่างศาสนาไม่เหมาะที่จะไปทำพิธีทางการ พิธีมิสซามิใช่กิจกรรมด้านสังคม อย่างนำพิธีกรรมไปปะปนกับเรื่องของสังคม ไม่จำเป็นต้องทำมิสซาหน้าศพที่ที่พักศพ ทำมิสซาในวัดก็ได้ นอกจากวันปลงศพก็ทำได้ แต่สามารถไปสวดหน้าศพที่วัดพุทธได้

- ◆ การที่คนต่างศาสนาเชิญไปโล้ผี ให้ออกจากคน การโล้ผีต้องได้รับอนุญาตจากพระสังฆราชก่อนเสมอ พระสังฆราชเป็นผู้แต่งตั้งพระสงฆ์บางท่านผู้ประกอบด้วย ความศรัทธา ความรู้ ความรอบคอบ และความไม่ต่างพร้อยในชีวิตเท่านั้นให้เป็นผู้โล้ผี (กฎหมายพระศาสนจักร 1172) และพระสังฆราชต้องใช้ความรอบคอบในการตัดสินว่าเป็นผีสิ่งจริง ๆ หรือเป็นโรคจิต

3. การอภิบาลกิจศรัทธาส่วนตัว

3.1 กิจศรัทธาต่างๆ เช่น นพวารแม่พระนิจจานุเคราะห์ เติณรูป พระเมตตา ฝ้าศีล ฯลฯ

- ◆ กิจศรัทธาส่วนตัว เช่น การทำนพวารแม่พระ นิจจานุเคราะห์ การเดินรูปสิบสี่ภาค และกิจศรัทธาส่วนตัวอื่นๆ ต้องทำแยกออกจากมิสซาไม่สามารถนำกิจศรัทธาเหล่านี้ไปแทนหรือชดเชยภาควจนพิธีกรรม ส่วนจะทำนพวารฯ หรือเดินรูป ฯลฯ ก่อนมิสซา หรือทำหลังมิสซาให้ดูตามความเหมาะสม (อ้าง RS 75)
- ◆ ส่วนพิธีกรรมทำวัตรสามารถรวมอยู่ในพิธีมิสซาฯ ได้ แต่ต้องทำตามข้อกำหนดของพระศาสนจักร
- ◆ วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ ไม่ควรนำการเดินรูปสิบสี่ภาคมารวมหรือมาแทนพิธีนมัสการกางเขน เพราะพิธีกรรมของวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ก็มีความหมายเพียงพอแล้ว การเดินรูปสิบสี่ภาคเป็นกิจศรัทธาส่วนตัว มิใช่พิธีกรรมทางการ ในวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (ควรให้พิธีกรรมมีความสำคัญมากกว่าการเดินรูป โดยเฉพาะในการจัดเวลา ให้มีผู้มาร่วมได้มากที่สุด)

บทที่ 4

ภาคผนวก

1. การถวายกำยาน

1.1 ความหมายการถวายกำยาน

- ◆ เป็นการแสดงความเคารพและหมายถึงคำภาวนาตั้งที่มีกล่าวไว้ในพระคัมภีร์ (ดู สดต 140:2; วว 8:3) อาจใช้กำยานได้ตามความสมัครใจในการถวายบูชามิสซา

1.2 ช่วงเวลาถวายกำยาน

- ◆ ขบวนแห่เข้ามาในวัด เมื่อเริ่มมิสซา ถวายกำยานแก่ไม้กางเขนและพระแท่นบูชา
- ◆ ขบวนแห่และเมื่ออ่านพระวรสาร
- ◆ ถวายกำยานแก่เครื่องบูชา ได้แก่ แผ่นปังและถ้วยกาลิกซ์ที่วางไว้บนพระแท่นแล้วถวายกำยานแก่ไม้กางเขนพระแท่นบูชา พระสงฆ์ และสัตบุรุษ
- ◆ ขณะที่พระสงฆ์ชูแผ่นศีลและถ้วยกาลิกซ์ให้ชนมัสการหลังเสกศีล (IGMR 276)

1.3 ข้อปฏิบัติเมื่อถวายกำยาน

- ◆ เมื่อใส่กำยานในหม้อไฟ พระสงฆ์เสกกำยานโดยทำเครื่องหมายกางเขน ไม่กล่าวอะไร
- ◆ ก่อนและหลังการถวายกำยาน ผู้ถวายกำยานโค้งคำนับอย่างลึกต่อบุคคลหรือสิ่งของที่รับกำยาน ยกเว้นเมื่อถวายกำยานต่อพระแท่นและเครื่องบูชาในมิสซา (ไม่ต้องโค้งคำนับ)

1.4 วิธีการถวายกำยาน

- ◆ ถวายกำยานโดยกว้าง 3 คู่ (**tribus ductibus**) 1..2..ลง 1..2..ลง 1..2..ลง แก่ศีลมหาสนิท แก่พระธาตุไม้กางเขน และพระรูปพระเยซูเจ้าที่ตั้งให้สัตบุรุษแสดงความเคารพ แก่ของถวายในมิสซา แก่ไม้กางเขนของพระแท่นบูชา แก่หนังสือพระวรสาร แก่เทียนปัสกา แก่พระสงฆ์ และแก่สัตบุรุษ
- ◆ ถวายกำยานโดยกว้าง 2 คู่ (**duobus ductibus**) 1..2..ลง 1..2..ลง แก่พระธาตุหรือรูปของนักบุญ ที่ตั้งให้สัตบุรุษแสดงความเคารพ ขณะที่ถวายกำยานแก่พระแท่นเมื่อเริ่มพิธีเท่านั้น
- ◆ ถวายกำยานโดยกว้างครั้งเดียว (**singulis ictibus**) ถวายแต่พระแท่น (รอบพระแท่น)

1.5 บริเวณอื่นๆ

- ◆ ถ้าพระแท่นอยู่ไม่ติดฝาผนัง พระสงฆ์ถวายกำยาน โดยเดินรอบพระแท่น
- ◆ ถ้าพระแท่นอยู่ติดฝาผนัง พระสงฆ์ถวายกำยานด้านขวา แล้วจึงถวายกำยานด้านซ้ายของพระแท่น
- ◆ ส่วนไม้กางเขน ถ้าอยู่เหนือพระแท่นหรือบนพระแท่น ให้ถวายกำยาน แก่ไม้กางเขนก่อนจะถวายแก่พระแท่น มิฉะนั้นพระสงฆ์ถวายกำยานแก่ไม้กางเขนเมื่อเดินผ่านมาข้างหน้า
- ◆ พระสงฆ์ถวายกำยานแก่เครื่องบูชาโดยกว้าง 3 คู่ (**tribus ductibus**) ก่อนจะถวายกำยานแก่ไม้กางเขน และแก่พระแท่น พระสงฆ์ยังอาจใช้หม้อไฟ ทำเครื่องหมายกางเขนเหนือเครื่องบูชา 3 ครั้งได้ด้วย (**IGMR 277**)

1.6 ข้อสังเกตการถวายกำยานอื่นๆ

- ◆ การถวายกำยานแก่ไม้กางเขนและเครื่องบูชา เจตนาคือ เน้นความหมายมิสซาเป็นการถวายบูชาของพระเยซู บนไม้กางเขน แต่ภาคปฏิบัติเรายังไม่ได้เริ่มก่อนที่ ไม้กางเขน

- ◆ มิสชาวันธรรมดา ปกติจะไม่ใช้กำยาน
- ◆ การถวายกำยานในมิสซาผู้ตาย ในภาคเตรียมเครื่องบูชา ปกติจะไม่มีการถวาย สันนิษฐานว่า มิสซาที่ถวายกำยาน จะเป็นมิสซาฉลอง แต่จะมีการถวายในช่วงสงฆ์ ซึ่งการถวายให้ผู้ตายในช่วงพิธีนี้มีความหมายที่ว่า “เราให้เกียรติผู้ตายในฐานะร่างกายของเขาเป็นพระวิหารของพระเจ้า” ไม่ใช่ถวายกำยานให้ภาพถ่ายผู้ตาย
- ◆ เวลารับศพหน้าวัด ใช้เพียงน้ำเสกพรหมที่ศพ เพื่อเป็นเครื่องหมายของผู้ที่ได้รับศีลล้างบาป
- ◆ ควันกำยาน เมื่อถวายกำยานควันกำยานจะลอยขึ้น เบื้องบนให้เห็นชัดเจน อย่าแกว่งกำยานโดยที่ไม่มีควันออกมาเพราะไม่มีความหมาย เนื่องจากควันกำยาน หมายถึงคำภาวนาที่ล่องลอยไปหาพระเจ้า

2. การตีระฆังสำหรับผู้ล่วงลับ

หมายเลข 1 คือระฆังใหญ่

หมายเลข 2 คือระฆังกลาง

หมายเลข 3 คือระฆังเล็ก

ธรรมเนียมการตีระฆังในสมัยโบราณ บางแห่งเป็นดังนี้

- ◆ สัญญาณแจ้งสถานะผู้ล่วงลับ คือ พระสันตะปาปา
ชุดเริ่ม 1-1-1 / 1-1-1 / 1-1-1 / 2-2 / 3
ชุดต่อไป 1-1-1/ 2/ 3 (จบเมื่อถึงเวลาอันควร)
- ◆ สัญญาณแจ้งสถานะของผู้ล่วงลับ คือ พระสังฆราช
ชุดเริ่ม 1-1-1 / 1-1-1 / 2-2 / 3
ชุดต่อไป 1-1-1 / 3 (จบเมื่อถึงเวลาอันควร)
- ◆ สัญญาณแจ้งสถานะของผู้ล่วงลับ คือ พระสงฆ์
ชุดเริ่ม 1-1-1 / 2 / 3
ชุดต่อไป 1-1-1 / 3 (จบเมื่อถึงเวลาอันควร)
- ◆ สัญญาณแจ้งสถานะของผู้ล่วงลับ คือ สัตบุรุษชาย
ชุดเริ่ม 1-1-1 / 3
ชุดต่อไป 1 / 3 (จบเมื่อถึงเวลาอันควร)
- ◆ สัญญาณแจ้งสถานะของผู้ล่วงลับ คือ สัตบุรุษหญิง
ชุดเริ่ม 1-1 / 3
ชุดต่อไป 1 / 3 (จบเมื่อถึงเวลาอันควร)

3. การเตรียมด้าน Inculturation

3.1 การปรับปรุงพิธีกรรมเข้าสู่วัฒนธรรม

- ◆ สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 กำหนดไว้ว่าต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในการฟื้นฟูพิธีกรรม นอกจากที่จะเป็นประโยชน์แท้จริงแก่พระศาสนจักร และจะต้องระมัดระวังให้รูปแบบใหม่ๆ เป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบมาจากรูปแบบที่มีอยู่ก่อนแล้วนั้น จะต้องใช้กฎเกณฑ์นี้ในการปรับพิธีของจารีตโรมันให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยความพยายามที่จะปรับเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นต้องไม่พยายามสร้างรูปแบบจารีตพิธีใหม่ๆ ขึ้น แต่เป็นการดูแลให้จารีตพิธีเข้ากับวัฒนธรรมนั้นๆ โดยที่การดัดแปลงที่นำเข้ามารวมไว้ทั้งในหนังสือมิสซาและในหนังสือพิธีกรรมอื่นๆ นั้นไม่เป็นอันตรายต่อลักษณะเฉพาะของจารีตโรมัน (IGMR 398) (ประกาศสภาพระสังฆราช 15 พ.ค. 1979)...
- ◆ เรื่อง การกราบ-การไหว้-การพนมมือ สังฆมณฑลต่างๆ ควรถือเอาคำประกาศของสภาพระสังฆราช 15 พ.ค. 1979 เป็นพื้นฐาน
- ◆ การใช้รูปแทนกายาน ผู้อภิบาลสามารถใช้รูปแทนกายานส่วนการจุดธูปเทียนหน้าแท่นเป็นหน้าที่ของประธาน แต่การใช้ธูปไม่อาจสื่อความหมายได้ดีเท่าการถวายกายาน ซึ่งมีวิธีการแกว่งกายานหลายแบบ

รายการอนุญาตถวายมิสซาประกอบศีลศักดิ์สิทธิ์และพิธีกรรมอื่น มิสซาสำหรับความจำเป็นต่างๆ มิสซาขบถ และมิสซาสำหรับผู้ล่วงลับ

รวบรวมจากกฎเกณฑ์การถวายมิสซาอื่นๆ ใน S congregatione pro Cultu Divino ORDO Missae celebrandae.....secundum calendarium romanum generale

มิสซา	สมเ็นข้อบังคับ	สมเ็นข้อบังคับ	มิสซาพิเศษ ในเทศกาลพระคริสตสมภพ	ฉลอง	น้อมรำลึกเทศกาล เตรียมรับเสด็จฯ ตั้งแต่วันที่ 17 ถึง 24 ธ.ค. อัฐิถวายพระคริสตสมภพ	น้อมรำลึก ในเทศกาลสมโภช ยกในวันพระรับเสด็จฯ และสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์	น้อมรำลึก ในเทศกาล เตรียมรับเสด็จฯ ตั้งวันที่ 17 ถึง 24 ธ.ค. อัฐิถวายพระคริสตสมภพ ตั้งวันที่ 18 ธ.ค.	น้อมรำลึก ในเทศกาล พระมหา สมโภช	น้อมรำลึก ในเทศกาล พระคริสตสมภพ
มิสซานัดพรก (โปลิศ)	ห้าม	ห้าม	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต
เห็นเหตุเลวร้ายของบ้านหรือบ้านที่เจ้าเป็นอยู่อย่างมาก	ห้าม	ห้าม	ห้าม	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต
ประกอบพิธีศักดิ์สิทธิ์และพิธีกรรมอื่น (sinnale)	ห้าม	ห้าม	ห้าม	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต
นอกตารางเวลา (ไม่ใช่มิสซาที่สังเวยหรือในวันรวม) ศีลสมรส	ห้าม	ห้าม	ห้าม	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต
ในคราวงลา	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต	อนุญาต
สำหรับผู้รับสั่ง	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
- เมื่อทราบอาการตาย	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
- ในวันสี่ (ไม่ตรงกับวันมิสซาหน้าศพ)	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
- ศพอยู่ในบริเวณสังเวยผู้ล่วงลับ	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
เพื่อประกอบพิธีทางต้นอกกับ	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
นักบุญประสูติหรือก่อนถึงในสารภณแห่งศีล (Metzologium)	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
เพื่อทราบจำปีต่างๆ	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
นบนาญ (votive)	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม
สำหรับผู้ล่วงลับประจำวัน	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม	ห้าม

1. ถวายได้เฉพาะเมื่อได้รับอนุญาตหรือคำสั่งจากสมณปาโมชย์เท่านั้น
2. ในกรณีจำเป็นต้องประกอบพิธีศีลสมรส (ยกเว้น วันสมเ็นข้อบังคับและตราการปลัดกา สามารถเลือกใช้หย่อน 1 บท ได้จากบทอ่านในมิสซาสำหรับคู่บ่าวสาว และพิธีขอพรคู่บ่าวสาวจะงดเว้นได้)
3. เช่น มิสซาวันศุกร์ต้นเดือน
4. ให้ใช้อย่างจำกัดมากๆ และให้หย่อนก่อนต้นเดือนเ็นวันธรรมดา ยกเว้นจะมีเหตุเลวร้ายด้านอภิบาลเป็นอย่งอื่น
5. ให้ใช้อย่างจำกัดมากๆ และทุกครั้งต้องมีการถวายเจาเจงเพื่อผู้ล่วงลับคนเดียหรือหลายสาคคน โดยอุทิศให้แกผู้ล่วงลับจริงๆ

ประกาศ

สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย เรื่อง การกราบ - ไหว้ ในวัดหรือในศาสนพิธี

เนื่องด้วยสภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทย ได้พิจารณาเรื่อง การกราบ-ไหว้ ในวัดหรือในศาสนพิธีของชาวไทยคาทอลิก ให้เหมาะสม กับขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย ตามการศึกษาและข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการพิธีกรรมแห่งประเทศไทยแล้ว มีมติเห็นชอบและ เห็นควรให้ชาวไทยคาทอลิกปฏิบัติให้เหมือนๆ กันทั่วประเทศ จึงได้ เสนอแนะวิธีการหรือระเบียบปฏิบัติในท้ายประกาศนี้

หวังว่าพี่น้องคงจะร่วมมือถือปฏิบัติ เพื่อให้การแสดงออกซึ่งความ เคารพสักการะแด่พระผู้เป็นเจ้าของ เป็นไปอย่างซาบซึ้งและเหมาะสมกับ ขนบประเพณีของเรา

ยออาгим พเยาว์ มณีทรัพย์

สังฆราชประธานคณะกรรมการพิธีกรรมแห่งประเทศไทย

15 พฤษภาคม ค.ศ.1979

ระเบียบปฏิบัติในการกราบ-ไหว้ ในวัดหรือในศาสนพิธี

1. สำหรับสัตบุรุษ เมื่อเข้าวัดให้ตรงไปให้อ่างน้ำเสกด้วยกิริยาสำรวม จุ่มน้ำเสกทำเครื่องหมายกางเขนโดยหันหน้าตรงไปยังพระแท่น เป็นการแสดงความเป็นคริสตชนในสถานศักดิ์สิทธิ์ และต่อหน้าสิ่งซึ่งตนเคารพบูชาสูงสุด
2. ให้เดินตรงไปยังที่นั่ง คุณเข้าด้วยกิริยานอบน้อม ณ ที่นั้นพนมมือกราบหน้าผากจรดนิ้วหัวแม่มือที่พนม(จะแบ่มือกราบ แบบกราบพระพุทธรูป 3 หนก็ได้) หรือจะกราบลงราบกับพื้นก็ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีเก้าอี้หรือม้านั่งในวัด
3. กราบเวลาเสกศีลมหาสนิท
  - เวลาพระสงฆ์ยกศีลฯ ให้เงยขึ้นมองด้วยความเทิดทูน
  - เวลาพระสงฆ์กราบ ให้กราบ
4. เวลา “มอบสันติสุขแก่กันและกัน” ให้ไหว้พระสงฆ์ผู้เป็นประธานในศาสนพิธี แล้วจึงไหว้กันและกัน
5. เวลानำเครื่องบูชาขึ้นถวาย ให้ไหว้
6. เมื่อเสร็จพิธีจะออกจากวัด ให้กราบแบบเดียวกัน
7. สำหรับพระสงฆ์ผู้เป็นประธานในศาสนพิธีเมื่อเริ่มพิธีและเสร็จพิธี ให้กราบหรือไหว้แล้วแต่เห็นสมควร ในบางโอกาสเมื่อเริ่มพิธีอาจจุดเทียน โดยใช้เทียนเล็กที่จุดไว้ก่อนจุดเทียนอื่นๆ และถ้าเห็นสมควรอาจจุดธูป 3 ดอกด้วยก็ได้ แล้วจึงกราบ (อาจตั้งที่กราบหน้าพระแท่น) หรือไหว้
8. เวลาอ่านบทอ่าน พระสงฆ์พนมมือ และสัตบุรุษก็พนมมือ เวลาอ่านพระวรสาร ให้ยืน (หรือนั่ง) พนมมือ

สรุป

คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติเรื่องพิธีบูชาขอบพระคุณที่สรุปอยู่ในคู่มือเล่มนี้ เป็นผลมาจากเหตุที่พระศาสนจักรออกกฎต่าง ๆ มาเพื่อความชัดเจน เพราะบางสิ่งบางอย่างเกิดความสับสนในเชิงปฏิบัติ มีการประกอบพิธีตามใจตนมากเกินไป เพราะพิธีบูชาขอบพระคุณเป็นกิจการส่วนรวม มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้เคร่งครัด แต่ขณะเดียวกัน พระศาสนจักรก็เห็นว่า ผู้อภิบาลควรสำนึกว่าพระศาสนจักรก็ให้เสรีภาพพอสมควร ในส่วนของการเข้าสู่วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ส่วนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ นั้น มีไว้เพื่อรักษาคักดีศรีหรือความสำคัญของพิธีบูชาขอบพระคุณ

สิ่งสำคัญคือ ผู้อภิบาลควรจดจำหลักการไว้ก่อนเสมอว่า พิธีบูชาขอบพระคุณนี้เป็นกิจการทางการของพระศาสนจักร (Official Dimension) เป็นกิจการของพระเยซูเจ้าผ่านทางพระศาสนจักร...ไม่ใช่กิจการของแต่ละคน (Private Dimension) ที่จะปฏิบัติตามใจชอบ

อนึ่ง หากผู้อภิบาลสังเกตเอกสารเกี่ยวกับพิธีกรรมที่ประกาศออกมาภายหลังสังคายนาว่าติกันที่ 2 จะมีลักษณะพิเศษ เป็นลักษณะของการอธิบายความหมายพิธีกรรมของด้านอภิบาล ด้านเทววิทยา และด้านหล่อเลี้ยงทางจิตใจ แต่ว่าเอกสาร Redemptionis Sacramentum ที่ออกมาภายหลังสุด ดูเหมือนว่าจะมีลักษณะไปในเชิงข้อบังคับหรือเชิงกฎหมาย แต่โดยภาพรวมเอกสารทั้งหมดด้านพิธีกรรมของพระศาสนจักร มักพบเห็นจิตตารมณ์หลัก ๆ อยู่ในเอกสารที่ออกมา 2 ประเด็น คือ **1). กฎแห่งการภาวนา** คือกฎแห่งความเชื่อ เป็นสิ่งที่

เอกสารของพระศาสนจักรพยายามเน้นเสมอ เป็นต้นทางพิธีกรรม ซึ่งเป็นการภาวนาสากลของพระศาสนจักร ดังนั้นการแสดงออกทางพิธีกรรมเป็นการแสดงออกทางความเชื่อ ซึ่งมีบรรทัดฐานมีความหมายที่อยู่ตรงนั้น ดังนั้นพระศาสนจักรจึงพยายาม ให้กฎแห่งความเชื่อ กับกฎแห่งการภาวนาและการแสดงออกมีความสอดคล้องกันมากที่สุด 2). **การมีส่วนร่วม (Active Participation)** พระศาสนจักรเน้นการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของบรรดาฆราวาส ดังนั้นการมีส่วนร่วมหากมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง หรือมีความเข้าใจผิด เพราะการขาดความรู้ด้านพิธีกรรม หรือขาดประสบการณ์ อาจจะทำให้เกิดความสับสน และทำให้คุณค่าของพิธีกรรมเสียไปได้ กล่าวโดยสรุปคือ แม้จะมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องเกิดขึ้น พระศาสนจักรยังมองคุณค่าในแง่บวกเสมอ คือ ถือเป็นโอกาสที่จะให้ความรู้ความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวกับพิธีกรรม

ดังนั้นคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรมในประเทศไทย จึงขอให้ผู้อภิบาลทุกท่านได้ศึกษาแนวทางอภิบาลและยึดแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแท้จริง สามารถสืบทอดเจตนารมณ์ของพระศาสนจักรที่ถ่ายทอดมาหลายยุคหลายสมัย ขอให้ผู้อภิบาลได้รักษาคุณค่าของศีลมหาสนิทที่เป็นบ่อเกิดเป็นศูนย์กลางและเป็นชีวิตของพระศาสนจักร ได้ทำให้คริสตชนเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในพิธีกรรม ที่ผู้ปฏิบัติประกอบอย่างถูกต้องตามแนวทางที่พระศาสนจักรสั่งสอนตลอดไป

